

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise toetusmeetme tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Määruse eelnõuga kehtestatakse järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise toetusmeetme tingimused ja kord.

Määruse alusel antava toetuse eesmärk on aidata kaasa ülikiiret lairibateenust võimaldava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamisele turutõrkepiirkondadesse ehk sinna, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s allalaadimiskiirust võimaldav juurdepääsuvõrk ja kuhu 5 aasta jooksul pärast avaliku konsultatsiooni lõppemist ettevõtjad selliste juurdepääsuvõrkude ehitamist ka ei plaani. Sellist piirkonda nimetatakse abikõlblikuks sihtpiirkonnaks ning see on määratletud määruse jõustumise aja seisuga, võttes arvesse toimunud avaliku konsultatsiooni tulemusi.

Toetuse andmiseks korraldab Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konkursi, mille eesmärk on leida üks toetuse saaja, kes toetuse abiga looks maksimaalselt 5 aasta jooksul võimalikult paljudele aadressiobjektidele (elamud, ettevõtted, asutused jne) liitumise võimaluse juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga, mis oleks tehniliselt võimeline pakkuma allalaadimiskiirust kuni 1 Gbit/s.

Riigi eelarvestrateegia 2018–2021¹ järgi on 2018. ja 2019. aasta eelarvetes mõlemal aastal lairiba juurdepääsuvõrkude passiivse lairibataristu rajamise toetuseks ette nähtud 10 miljonit eurot, kokku 20 miljonit eurot. 2018. a riigieelarve seaduses on vastava aasta osas kulu ka eelarves planeeritud. Toetuse näol on tegemist riigiabiga, kuid see on kooskõlas üldise grupierandi määruuses lairibataristule antava abi reeglitega.

Toetus antakse ettevõtjale, kes ettenähtud toetussumma eest loob lairibataristuga liitumise võimaluse suurimale arvule aadressiobjektidele ning kes samas teeb seda viisil, mis võtab võimalikult palju arvesse aadressiobjektide proportsionaalset paiknemist maakondades. Antav toetus on investeringutoetus ja rajatav võrk jääb toetuse saajale, kellel lasub kohustus tagada teistele sideettevõtjatele võrdsetel alustel hulgitasandi juurdepääs rajatavale võrgule. Võrgu edasisi haldamise ja opereerimise kulud ei hüvitata.

Toetuse saaja võib aadressiobjekti omanikult või kasutajalt küsida juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise eest selle lairibataristu ehitamise ajal (st siis, kui toetuse saaja loob liitumise võimaluse asustusüksuses, kus antud aadressiobjekt asub) tasu maksimaalselt 200 eurot koos käibemaksuga ühe aadressiobjekti kohta. Selle summa eest ehitab toetuse saaja liitumise, mis tähendab liini viimist aadressiobjektini. Juhul kui aadressiobjekti omanik/kasutaja ei soovi liitumist kohe, jääb talle ikka liitumise võimalus kunagi tulevikus, aga siis juba vastavalt kokkuleppele toetuse saajaga.

¹ https://www.rahandusministeerium.ee/system/files_force/document_files/res-2018-2021.pdf?download=1

Toetuse andmine panustab Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2016–2019² punkti 2.19.3 „Ehitame välja lairiba jaotusvõrgu riigi, kohalike omavalitsuste ja erasektoriga koostöös“ elluviimisesse.

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lg 1 alusel.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna nõunik Raigo Iling (tel: 639 7681, e-post: raigo.iling@mkm.ee). Eelnõule tegi õiguslikke ettepanekuid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ave Henberg (tel: 625 6360, e-post: ave.henberg@mkm.ee). Keeletoimetuse tegi juhtkonna referent-keeletoimetaja Kristiane Liivoja (tel: 625 6370, e-post: kristiane.liivoja@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 7 peatükist, 26 paragrahvist ja ühest lisast.

Riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel võib minister kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Peatükk 1 hõlmab üldsätteid ja koosneb neljast paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestab määruse kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse määrusega järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise toetusmeetme tingimused ja kord. Eesmärk on ühendada lõppkasutajaid läbi nn. viimase miili taristu väljaehitamise.

Lõikes 2 on märgitud, et määruse alusel antav toetus on vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artiklile 52 lairibataristule antav abi, mille andmisel kohaldatakse üldises grupierandi määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

Üldise grupierandi määruse artikli 52 alusel võib lairibataristu väljaehitamiseks anda investeerimisabi, kui täidetud on üldise grupierandi määruses sätestatud tingimused. Üldist grupierandi määrust ei kohaldata lairibataristule antava abi suhtes, kui see ületab künnise 70 miljonit eurot projekti kohta (artikkel 4 § 1 punkt y). Käesoleva määruse alusel korraldatava avaliku konkursi ja ette teada oleva eelarve kohaselt ei ületa määruse alusel antava toetuse summa 20 miljonit eurot, seega mahub see üldise grupierandi määruse alla.

Samuti peab üldise grupierandi määruse alusel olema investeering tehtud piirkonda, kus sama kategooria (tavalise lairibavõrgu (*basic broadband*) või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu

² https://www.valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/vabariigi_valitsuse_tegevusprogramm_2016-2019.xlsx

(*next generation access network*)) taristu puudub ja kus sellist taristut kavandatava abimeetme avaldamisele järgneva kolme aasta jooksul kommertsalustel tõenäoliselt välja ei arendata ja mida kontrollitakse avatud avaliku konsultatsiooni teel.

Lõikes 3 sätestatakse üldisest grupierandi määrusest tulenevad üldpõhimõtted, mis juhtudel toetust ei anta.

Lõikes 4 määratakse määruse alusel toetatavate tegevuste abikõlblik sihtpiirkond. See moodustub määruse lisas loetletud aadressiobjektidest. Määruse eelnõu lisa on Euroopa Komisjoni teatise „ELi suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga“³ (edaspidi *lairiba suuniste*) kontekstis nimekiri Eesti valgetest aladest/aadressidest, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s allalaadimiskiirusega juurdepääsuvõrk, kuhu ettevõtjad seda lähiaastatel rajada ei kavatse ja kuhu üldise grupierandi määruse alusel võib anda riigiabi ilma Euroopa Komisjonilt riigiabiluba taotlemata.

Lisa koostamise aluseks on Tehnilise Järelevalve Ameti hallatav andmekogu nimega „Sideteenuse katvuse, kasutuse ja võimaluste kaardistuse infosüsteem“ (edaspidi *infosüsteem*), mis on asutatud elektroonilise side seaduse § 100² alusel,⁴ ning ettevõtjatega peetud avaliku konsultatsiooni tulemused.

Avalik konsultatsioon

Infosüsteemi põhjal koostatud aadressiobjektidel teada olevate lairibaühenduste allalaadimiskiiruste alusel algatas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostöös Tehnilise Järelevalve Ametiga avaliku konsultatsiooni tuvastamaks ettevõtjate lähiaastate plaane lairibavõrkude arendamisel.

Ajavahemikul 22.12.2017 kuni 16.02.2018⁵ toimunud avaliku konsultatsiooni ajal paluti kõigil Eestis tegutsevatel sideettevõtjatel kontrollida üle Tehnilise Järelevalve Ameti koostatud andmebaasi andmete paikapidavus ning anda teada ka enda järgmise 5 aasta investeerimisplaanid lairibavõrkudesse. Täpsemalt palus ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister oma 22.12.2017 kirjas ettevõtjatel esitada info juba olemasolevate või lähima 5 aasta jooksul kavandatavate **järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu tingimustele**⁶ vastavavae juurdepääsuvõrkude kohta.

Lähtudes üldise grupierandi määruse artikkel 2 punktist 138 ja lairiba suuniste punktist 58, peab järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk olema järgmiste omadustega:

- 1) tagab lõppkasutajale usaldusväärse ja väga kiire (*very fast*) lairibateenuse optilise (või samaväärse tehnoloogiaga) sidevõrgu kaudu, mis asub lõppkasutaja ruumidele piisavalt lähedal, et tagada väga suure kiiruse tegelik pakkumine;
- 2) toetab erinevaid täiustatud digitaalseid teenuseid, sh ühendatud järgmise põlvkonna võrguteenused; ning
- 3) pakub oluliselt suuremaid üleslaadimiskiirusi (võrreldes põhilairibavõrkudega).

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52013XC0126%2801%29>

⁴ Kättesaadav: www.netikaart.ee

⁵ Avaliku konsultatsiooniga seotud materjalid on kättesaadavad Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel: <https://www.tja.ee/et/lairiba>

⁶ Vt lairiba suuniste peatüki 3.1 punkte 57 ja 58

Põhilairibavõrkudeks (*basic broadband networks*) loetakse võrke, mis võimaldavad allalaadimiskiirust alla 30 Mbit/s ja mis oma pakutavate kiiruste ja kvaliteedi osas ei suuda pakkuda tänapäeva vajadustele vastavat lairibateenust. Põhilairibavõrk on juurdepääsuvõrk, mis kasutab selliseid tehnoloogiaid nagu asümmeetrilised digitaalsed abonendiliinid (kuni ADSL2+ võrgud), täiustamata kaabelvõrgud (näiteks DOCSIS 2.0), täiustamata kaabelvõrgud, kolmanda põlvkonna mobiilivõrgud ja satelliitsüsteemid.

Lairiba suuniste järgi on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud turu ja tehnoloogia praegusel arenguetapil:

- kiudoptilised juurdepääsuvõrgud (FTTx): FTTx hõlmab FTTC (*fiber to the cabinet*, valguskaabel viimase välikapini), FTTN (*fiber to the node*), FTTP (*fiber to the premise*), FTTH (*fiber to the home*) ja FTTB (*fiber to the building*);
- täiustatud ajakohastatud kaabelvõrgud: need peavad lairiba suuniste joonealuse märkuse 73 kohaselt kasutama vähemalt kaabelmodemi standardit DOCSIS 3.0;
- teatavad täiustatud traadita juurdepääsuvõrgud, mis suudavad pakkuda lõppkasutajale usaldusväärset suurt kiirust.

Lairiba suuniste joonealune märkus 71 aitab selgitada, mida täiustatud traadita juurdepääsuvõrgu all mõeldakse: „Võttes arvesse täiustatud traadita tehnoloogiate, nagu LTE-Advanced, kiiret arengut ja LTE või Wi-Fi laienevat kasutuselevõtmist turul, võiks järgmise põlvkonna paiksed traadita juurdepääsuvõrgud (mis võivad põhineda näiteks kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial) olla teatavatel tingimustel elujõuliseks alternatiiviks teatavatele traadipõhistele järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (näiteks FTTCab). Kuna **traadita ülekanne on „jagatud“ (kiirus kasutaja kohta sõltub ühendatud kasutajate arvust kaetud alal)** ja sõltub vältimatult **kõikuvatest keskkonnatingimustest**, võib järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke minimaalse, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgult eeldatavate allalaadimiskiiruste pakkumiseks lõppkasutaja kohta vaja olla kasutusele võtta **teatava tiheduse ja/või täiustatud konfiguratsioonides** (näiteks suunatud antennid ja/või mitu antenni). Kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial põhinev järgmise põlvkonna traadita juurdepääsuvõrk peab tagama kindlates kohtades asuvatele kasutajatele ka nõutava teenuse kvaliteeditaseme, teenindades samal ajal kõnealuses piirkonnas kõiki muid liikuvaid lõppkasutajaid.“

Saatjate tihedus ja konfiguratsioon

Selleks, et raadiolahendus vastaks täiustatud traadita juurdepääsuvõrgu kriteeriumitele ehk oleks võimalik teatud piirkonna (küla, asula jne) kõikidele majapidamistele tagada samaaegne minimaalne nõutud kiirus (30 Mbit/s), ei piisa enam ühes mastis olevast saatjast, mis on küll võimeline ehk teenindama üksikuid kliente, kuid mitte oluliselt suuremat arvu või lausa enamikku masti piirkonnas olevaid kliente (aadressiobjekte). Selleks, et lugeda üks piirkond kaetuks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga (nagu valgete alade kaardistuse osas ütleb lairiba suuniste punkti 78a joonealune märkus 92), peaks juba praegu või investeringukavades olema paigas vajalik minimaalne saatjate tihedus ja konfiguratsioon. Praegune võimekus pakkuda üksikutele lõppkasutajatele kiiret või ülikiiret lairibaühendust ei taga seda tulevikus nõudluse suurenemisel ülejäänutele masti piirkonnas asuvatele kasutajatele.

Võttes arvesse, et toetusmeede on mõeldud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise toetamiseks eelkõige maapiirkondades, kus tarbijate arv on väike, ei ole tõenäoline, et sideettevõtjate jaoks oleks majanduslikult tasuv täiendavate mastide püstitamise viisil, mis võimaldaks kindlalt tagada vähemalt 30 Mbit/s kiirusega lairibaühenduse kõigile piirkonnas asuvatele aadressiobjektidele. Peale rahaliste kulutuste on vaja leida mastide püstitamiseks

vajalikud kinnistud, mis tähendab maaomanikega läbirääkimisi ning ei pruugi tulemuseks anda sellist mastide paigutust, nagu vaja oleks.

Alternatiivseid lahendusi mastide asemel, nagu kõrgemad hooned või muud sobivad ehitised (korstnad jne), on maapiirkondades vähe. Lisaks on looduslikud tingimused, nagu otsenähtavust takistavad puud majade ümbruses, mis oluliselt piiravad signaalide levimist ning eeldavad kõrgete mastide kasutamist. Ühe 120 m (ehk tavapärase mobiilmasti kõrgus) kõrguse masti valmistamine maksab hinnanguliselt 120 000 eurot⁷ (lühemad mastid maksavad proportsionaalselt vähem).

Looduslikud takistused

Eeldusel, et eelmises punktis mainitud vajalik saatjate tihedus on tagatud, peab selleks, et raadiovõrk vastaks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kriteeriumitele, hea raadioühenduse tagamiseks olema saatja ja vastuvõtja vahel ka otsenähtavus. Takistavad tegurid, nagu kõrgemad hooned või metsad, mäed ja orud, muudavad otsenähtavuse tagamise kõigile piirkonna aadressiobjektidele liiga kalliks või aadressiobjekti omanikele/kasutajatele isiklikult vastuvõetamatuks (näiteks vajadus kõrgete puude eemaldamiseks maja ümbrusest).

Sagedusloaga sageduste kasutamine

Selleks, et tagada nõutav teenuse kvaliteeditase, peavad raadiolahendusega võrgud kasutama lõppkasutajaga ühendamiseks sagedusloaga sagedusi, kuna ainult operaatori ainukasutuses olevad sagedused tagavad operaatorile võimaluse tagada oma võrgus kindel kvaliteet ilma häireteta. Vastavalt Eesti raadiosagedusplaani § 2 lõikele 3 peab tegemist olema primaarse kasutusrežiimiga, kuna ainult seda raadioseadet kaitstakse teise raadioseadme põhjustatud häirete eest. Täiendavalt on olemas ka sekundaarne kasutusrežiim, aga seda ei kaitsta teise raadioseadme põhjustatud häirete eest ja sellise raadioseadme kasutamine ei tohi tekitada häireid primaarset kasutusrežiimi omavale raadiosideteenistusele.

Konsultatsiooni tulemused

Avaliku konsultatsiooni lõpuks esitas tagasiside kokku 8 ettevõtjat (Elektrilevi OÜ, Elisa Eesti AS, Fiberman OÜ, Levikom Eesti OÜ, SkyLive Telecom AS, Sonictest OÜ, Telia Eesti AS, Tele2 Eesti AS), kellest 6 (Elektrilevi OÜ, Fiberman OÜ, Levikom Eesti OÜ, SkyLive Telecom AS, Sonictest OÜ, Telia Eesti AS) esitasid ka investeerimisplaane. Kuna avaliku konsultatsiooni alguses lubati ettevõtjatele, et kõiki nende esitatud investeerimisplaane käsitletakse vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punktile 17 asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabena, siis ei kuulu konkreetsed investeerimisplaanid avalikustamisele. Kogu esitatud info on valge ala määramisel võetud arvesse koondina.

Saadud tagasiside alusel eemaldati nimekirjast need aadressiobjektid, kus juba oli olemas või kuhu ettevõtjad kavatsevad järgmise 5 aasta jooksul juurdepääsuvõrgu rajada, mis suudab lõppkasutajatele pakkuda vähemalt 30 Mbit/s tagatud allalaadimiskiirusega lairibaühendust.

Samas esitasid osad ettevõtjad ka infot, mille osas tekkis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil ja Tehnilise Järelevalve Ametil kahtlus, kas antud juhul on tegemist järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu nõuetele vastava võrguga. Pärast täpsustavatele tehnilistele küsimustele vastuse saamist otsustati jätta nende ettevõtjate, kes esitasid andmeid raadiovõrkude (ehk traadita/juhtmeta juurdepääsuvõrkude) kohta, info olemasolevate või plaanitavate juurdepääsuvõrkude kohta arvestamata, kuna need ei vastanud Majandus- ja

⁷ Vt kiire interneti ühenduste („viimase miili“) rajamise analüüs ja ettepanekud lisa 1. https://www.mkm.ee/sites/default/files/kiire_interneti_uhenduste_viimase_miili_analuus_ja_ettepanekud.pdf

Kommunikatsiooniministeeriumi ja Tehnilise Järelevalve Ameti hinnangul järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu tingimustele.

Nimelt ei vastanud nende ettevõtjate nimetatud traadita juurdepääsuvõrgud ülalkirjeldatud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu tingimustele, sest:

- neil oli liiga väike olemasolevate saatjate tihedus ja konfiguratsioon, et suuta pakkuda kõigile neile aadressiobjektidele, keda nad endi sõnul juba täna katavad (st. nii olemasolevad kliendid kui ka potentsiaalsed kliendid), tagatud 30 Mbit/s allalaadimiskiirusega lairibaühendust;
- nad kasutasid lõppkasutaja ühenduse loomisel sagedusloata sagedus (ainult ühel sideettevõtjal oli olemas primaarse kasutusrežiimiga sagedusluba ja seegi ainult ühes maakonnas).

Esitatud investeerimisplaanid ei võimaldanud veenduda eelpool nimetatud probleemide lahendamises, eelkõige sageduslubade hankimise osas ning ettenähtud investeeringute suuruses piisava tihedusega mastide ja tugijaamade rajamiseks.

Raadiovõrgu kvalifitseerimisele järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks on vaja kasutada sagedusloaga sagedusi.

Raadiosageduste kasutuse viis ja otstarve Eestis on reguleeritud ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri määrusega „Eesti raadiosagedusplaan“. Üldkasutatava elektroonilise sideteenuse sh. andmesideteenuse osutamiseks määratud sagedusalad on sagedusplaanis vastavalt tähistatud. Kõikides nimetatud alades antakse sageduslube avalike konkursside korras. 2018 suvel on Tehnilise Järelevalve Ametil ettevalmistamisel 3,6GHz ja 700MHz avalikud konkursid. Kõik nimetatud alad on primaarse kasutusviisiga, st. et siin väljastatakse sagedusload ja kasutajaid kaitstakse raadiohäirete eest. Elektroonilise side seadus annab võimaluse siin ühe sagedusloa alghinnaks (enampakkumise korral) määrata ca 1,6 milj €. Varasem praktika on näidanud, et nt 800MHz ja 2,5Gz sagedusalas on ühe sagedusloa hinnaks kujunenud ca 5 milj €, millele lisandub aastane riigilõiv, mis nendes alades on mitmed sajad tuhanded eurod olenevalt kasutatava riba laiusest. Lisaks on riik kehtestanud ka lisatingimusi minimaalsele andmesidekiirusele ja kohustanud rajama infrastruktuuri.

Andmesideteenust võib osutada ka nn loavabades alades (nt. wifi), mis on sekundaarse kasutusviisiga st neid ei kaitsta häirete eest ja nemad ei tohi teistele primaarkasutajatele häireid põhjustada. Kui järgida kõiki tehnilisi nõudeid ei ole võimalik nendes alades osutada usaldusväärse kvaliteediga andmesideteenust.

Raadioeeter on jagatud ressurs. Kui sagedusi kasutatakse loa alusel, siis teenuse kvaliteet sh kliendi andmesidekiirus on ainult loaomaniku planeerida. Loavaba kasutuse korral on ressurs mõeldud võrdsetel alustel kasutamiseks kõigile soovijatele, mis tähendab, et teenuse kvaliteet ei ole teenuse osutaja poolt täielikult kontrollitav ja seega ei ole „usaldusväärne“. Loavabadesse aladesse lisandub kasvavas mahus kasutajaid juurde, kuna kliendiseadmed muutuvad järjest odavamaks ja kasutusele ei lisandu riigilõivu. Lisanduvad seadmed ja võrgud on teineteisele eetri kasutusel konkurendiks ja põhjustavad häireid, mille tõttu läbilaskevõime väheneb ja andmesidekiirus langeb.

Eelnevast tulenevalt leidsid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Tehnilise Järelevalve Amet, et raadiolahendusi esitanud ettevõtjate esitatud andmed olemasolevate ja

tulevikus plaanitavate juurdepääsuvõrkude osas ei kvalifitseeru järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks ning abikõlbliku sihtpiirkonna moodustamisel neid arvesse ei võetud.

Majandus- ja kommunikatsiooniministerium vastas kõigile sideettevõtjatele ning põhjendas iga ettevõtja esitatud andmetest tulenvalt, miks nende pakutud võrk ei kvalifitseeru.

Sihtpiirkonna ülevaade

Pärast ettevõtjate investeerimisplaanide lisamist juba olemasolevatele vähemalt 30 Mbit/s tagavatele ühendustele selgus aadressiobjektide arv, kus puudub järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk ja kuhu seda 5 aasta jooksul ei plaanita ehitata. Alljärgnevalt on antud ülevaade maakondade kaupa.

Tabel. Lairibaühenduste olemasolu maakondades

Maakonnad	Aadressiobjektide arv	Ühendus alla 30 Mbit/s / ei ole plaanis	Osakaal
Harju maakond	91419	30469	33,33%
Tartu maakond	34948	16164	46,25%
Pärnu maakond	28573	13392	46,87%
Ida-Viru maakond	27835	15892	57,09%
Lääne-Viru maakond	21049	12010	57,06%
Viljandi maakond	16377	9177	56,04%
Võru maakond	15373	10554	68,65%
Rapla maakond	15329	8278	54,00%
Saare maakond	15033	9998	66,51%
Jõgeva maakond	11970	7593	63,43%
Valga maakond	10908	6493	59,53%
Järva maakond	10906	6113	56,05%
Põlva maakond	10509	7520	71,56%
Lääne maakond	8845	5662	64,01%
Hiiu maakond	5012	3220	64,25%
KOKKU	324086	162535	50,15%

Aadressiobjektide arv – kõik maakonnas asuvad aadressiobjektid.

Ühendus alla 30 Mbit/s ja ei ole plaanis – aadressiobjektide arv, kus juurdepääsuvõrgu olemasolev ühendus on alla 30 Mbit/s või ühendus puudub üldse ja kuhu ei ole plaanis sideettevõtjatel lähima 5 aasta jooksul investeerida.

Osakaal – aadressiobjektide, kus juurdepääsuvõrgu olemasolev ühendus on alla 30 Mbit/s või ühendus puudub üldse ja kuhu ei ole plaanis sideettevõtjatel lähima 5 aasta jooksul investeerida, osakaal antud maakonna aadressiobjektidest.

Eelnõu § 2 selgitab toetusmeetme eesmärgi ja oodatavat tulemust.

Lõike 1 kohaselt on toetusmeetme eesmärk aidata abikõlblikus sihtpiirkonnas kaasa sellise juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamisele, mis võimaldab lõppkasutajatel ülikiire

lairibateenuse kasutamist. Kuigi miinimumeesmärk valge ala defineerimisel on 30 Mbit/s, siis on lairiba suuniste kohaselt toetuse andmisel võimalik seada täiendavaid kriteeriume kvaliteedi, tulevikukindluse, konkurentsi jne osas, et avaliku raha toel ehitatav taristu oleks piisav tagamaks lähitulevikus tekkivad vajadused ilma täiendavat riigiabi andmata. Käesoleva toetusmeetme osas on otsustatud lähtuda peamiselt sellest, et rajatav passiivne lairibataristu oleks tehniliselt võimeline teenindama ka 1 Gbit/s allalaadimisega lairibateenuseid.

Lõige 2 sätestab, et toetus antakse ühele avaliku konkursi käigus valitavale juriidilisele isikule investeringutoetusena kohustusega rajada juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimalus võimalikult paljudele abikõlblikus sihtpiirkonnas asuvatele aadressiobjektidele vastavalt määruuses, toetuse andmise otsuses ja toetuse kasutamise lepingus sätestatud tingimustele. See tähendab, et määruuse alusel on kavas korraldada üks avalik konkurss, et anda 20 miljonit investeringutoetust ühele toetuse saajale. Lisaks sätestab lõige selle, et rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu omanikuks jääb toetuse saaja.

Lõikes 3 on kirjas, et toetuse kasutamise ja kulude abikõlblikkuse maksimaalne periood on viis aastat toetuse kasutamise lepingu sõlmimisest arvates.

Eelnõu § 3 järgi on Tehnilise Järelevalve Amet, kelle juurde on koondunud elektroonilise side kompetents, avaliku konkursi korraldaja, toetuse andja ja selle kasutamise üle järelevalve teostaja.

Eelnõu §-s 4 on selgitatud määruuse eelnõus kasutatavat terminoloogiat.

Lõikes 1 defineeritakse järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk. See on käesoleva määruuse tähenduses üldkasutatava elektroonilise side võrgu osa, mis tagab lõppkasutajale usaldusväärse ja vähemalt kiire lairibateenuse optilise või samaväärse tehnoloogiaga elektroonilise side võrgu kaudu, mis asub lõppkasutaja ruumidele piisavalt lähedal, et tagada kiire lairibateenuse tegelik pakkumine. Antud definitsioon lähtub üldise grupierandi määruusest (artikkel 2 punkt 138, vt pikemat selgitust lk 3), kuid seda on kohandatud vastavalt elektroonilise side seaduses ja käesolevas määruuses kasutatavatele terminitele. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgult oodatav minimaalne allalaadimiskiirus on 30 Mbit/s (kuna Euroopa Liidu aastaks 2020 seatud minimaalne eesmärk on tagada sellise kiirusega lairibaühendus igale eurooplasele).

Lõige 2 defineerib ülekandevõrgu – eesti keeles on laiemalt kasutusel termin „baasvõrk“, milleks on elektroonilise side võrgu osa, mis moodustab tuumvõrgu ja juurdepääsuvõrgu vahelüli ning tagab andmevahetuse ülemaailmse interneti võrguga. Eestis on tuntuim baasvõrk EstWin projektiga ELi struktuurivahendite abil rajatav fiiberoptiline baasvõrk maapiirkondades. Kuid samuti asub maapiirkondades kommertsivõrke, peamiselt Telia omanduses olevad fiiberoptilised võrgud, mis ühendavad omavahel suuremaid asulaid ja seal olevaid sidesõlmi.

Lõige 3 defineerib tuumvõrgu, mis on elektroonilise side võrgu osa, mis ühendab elektroonilise side ettevõtja (edaspidi *sideettevõtja*) ülekandevõrke ning mille kaudu on sideettevõtja elektroonilise side võrk seotud teiste sideettevõtjate elektroonilise side võrkudega. Tuumvõrgud (magistraalvõrgud) on suuremaid linnu ja rahvusvaheliselt ka riike ühendavad võrgud. Eestis on need kõik eraomandis olevad võrgud (Telia, Tele2 jne).

Lõige 4 defineerib kiire lairibateenuse. Selleks on üldkasutatav elektroonilise side teenus (edaspidi *sideteenus*), mis võimaldab usaldusväärset ja tagatud andmeedastust igale lõppkasutajale igal ajahetkel allalaadimiskiirusega 30–100 Mbit/s. 30 Mbit/s kiirust loetakse lävendiks, millest alates võib elektroonilise side võrku nimetada „järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks“ (*next generation access network*, NGA). Usaldusväärne ja tagatud andmeedastus tähendab, et igale lõppkasutajale on garanteeritud talle ettenähtud andmesidekiirus ning see ei sõltu välistest teguritest, nagu teiste kasutajate arv või ilm.

Lõikes 5 defineeritakse ülikiire lairibateenus, milleks on sideteenus, mis võimaldab usaldusväärset ja tagatud andmeedastust igale lõppkasutajale igal ajahetkel allalaadimiskiirusega üle 100 Mbit/s. Üle 100 Mbit/s kiirusega võrke nimetatakse inglise keeles erinevate terminitega, nagu „*ultrafast*“ või „*superfast*“ *broadband*. 100 Mbit/s on järgmine üleüldine miinimumeesmärk ELis aastaks 2025 senise 30 Mbit/s aastaks 2020 asemel.

Lõige 6 defineerib kaablikanalisisatsiooni, milleks on maa-alune toru või kulgla, mida kasutatakse kaablite paigutamiseks. Lisaks lairibavõrgu kiudoptiliste, vask- või koaksiaalkaablite paigutamisele (mida on mõeldud eelkõige käesoleva määruse kontekstis) saab kaablikanalisisatsiooni paigutada ka elektrikaableid jne. Definiitsioon lähtub üldise grupierandi määruse artikli 2 punktist 135.

Lõike 7 kohaselt on passiivne lairibataristu ilma ühegi aktiivse komponendita juurdepääsuvõrgu osa (edaspidi *juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu*), mis koosneb tehnoarajatistest, kaablikanalisisatsioonist, passiivsetest kaablitest, kaablikappidest ja asjakohastest võrguelementidest. Definiitsiooni aluseks on võetud üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 137 olev sarnane definiitsioon. Siin määrukses on tehnoarajatiste all mõeldud eelkõige (kuid mitte ainult) poste ja maste, millele saab paigaldada kaableid ja aktiivseadmeid, mis on vajalikud lairibateenuse pakkumiseks. Muude võrguelementide alla võivad kuuluda näiteks toru, mast, kaablikanal, kontrollkaev, juurdepääsuluuk, kaablikapp, antennirajatis, torn ja post. Need kõik on sätestatud ehitusseadustiku § 61² lõikes 1.

Lõige 8 defineerib juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomise, mis tähendab juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punkti rajamist vähemalt aadressiobjekti kinnistuspiirini või selle vahetusse lähedusse ilma liini välja ehitamiseta. Kahe või enama korteriga elamu puhul tähendab see lõpp-punkti rajamist kortermaja üldkasutatavasse ruumi või selle puudumisel kortermaja kinnistupiirini ilma majasiseste liinide välja ehitamiseta. Paaris- või ridamaja puhul tähendab see lõpp-punkti rajamist aadressiobjekti kinnistupiirini ilma liinide välja ehitamiseta. Elektroonilise side seaduse § 2 punkti 70 kohaselt on üldkasutatav elektroonilise side võrgu lõpp-punkt (edaspidi *lõpp-punkt*) üldkasutatava elektroonilise side võrgu füüsiliselt kindlaks määratud punkt, kus kliendile on loodud juurdepääs või võimalus juurdepääsuks üldkasutatavale elektroonilise side võrgule. Seda lõiget tuleb lugeda kahel viisil – esiteks võib toetuse saaja rajada juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punkti kinnistul asuvale aadressiobjektide oluliselt lähemale, näiteks maja kõrvale (vähemalt aadressiobjektide kinnistuspiirini) või piirduda kinnistust väljas selle vahetus läheduses asuva lõpp-punktiga, kui tehniliselt ja majanduslikult on ebaotstarbekas kõikidele aadressiobjektidele igaks juhuks liitumise võimaluse loomine kinnistu piirile.

Lõige 9 defineerib aktiivseadmed – need on seadmed, mis on vajalikud lairibateenuse osutamiseks ja mis on ühendatud passiivsete kaablitega. Näiteks kuuluvad siia WDMA-seadmed (*Wavelength Division Multiple Access*), ruuterid jne.

Lõige 10 defineerib hulгимүүгитасанди juurdepääsu – see on juurdepääs, mis võimaldab sideettevõtjal elektroonilise side seaduse § 2 punkti 5 tähenduses kasutada toetusmeetme abil rajatud passiivset lairibataristut sideteenuste osutamiseks oma lõppkasutajatele. Käesoleva määruse kontekstis on selleks eelkõige juurdepääs toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule, nagu pimekiud ja kliendiliinide eraldamine ning kaablikanaliseerimine, juurdepääs mastidele ja ülekandevõrgule ning bitivooühendusele. Definitsioon põhineb üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 139 sätestatud. Toetusmeetme abil ehitatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu omanikul on õigus määrata juurdepääsutoodete liigid ja nende hinnad vastavalt taristu tehnilistele võimalustele ja proportsioonidele. Näiteks kui passiivne taristu võimaldab pimekiu rentimist ja kliendiliinide eraldamist, siis kaablikanaliseerimise ruumi rentimise või mastidel kohtade rentimise eest võib küsida proportsionaalselt suuremat hulгимүүгитасанди, kuna nende juurdepääsutoodete kasutamine on taristu omanikule koormavam, kui kiu rentimine kolmandale osapoolle.

Lõike 11 kohaselt tähendab füüsiline eraldamine kliendiliini, alamkliendiliini ja liini elektroonilise side seaduse tähenduses füüsilist eraldamist ja tervikuna ehk kogu sagedusspektri ulatuses rentimist teisele sideettevõtjale sideteenuste osutamiseks lõppkasutajale viisil, mis võimaldab sideettevõtjal pakkuda lõppkasutajale teenuseid otse ülekandevõrgust. Üldise grupierandi määruse põhjenduspunkt 71 ütleb, et kuigi teatavatel tingimustel võib virtuaalset eraldamist lugeda samaväärseks füüsilise eraldamisega, on siiski rohkemate kogemuste saamiseni vaja hinnata iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kas konkreetset mittefüüsilist või virtuaalset hulгимүүгитасанди tasandi juurdepääsutoodet saab lugeda samaväärseks eraldatud juurdepääsuga vasest või kiudoptilisele kliendiliinile. Sel põhjusel, ja kuni neid kogemusi saab riigiabi üksikjuhtumite või eelhindamise õiguslikus kontekstis tulevase läbivaatamise raames arvesse võtta, tuleks praeguse üldise grupierandi määruse kohaldamiseks nõuda füüsilist eraldamist.

Lõige 12 defineerib lõppkasutaja – see on käesoleva määruse tähenduses klient, kes ise ei osuta üldkasutatavat sideteenust vastavalt elektroonilise side seaduse § 2 punktile 27 ja kelle omandis või kasutuses olev aadressiobjekt kuulub abikõlblikku sihtpiirkonda ja sellele aadressiobjektile on loodud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimalus vastavalt käesoleva määruse § 4 lõikele 8 ja aadressiobjekt on sellega liitunud.

Lõige 13 defineerib aadressiobjekti, milleks on abikõlblikus sihtpiirkonnas unikaalaadressi omav geograafiline aadressiobjekt vastavalt ruumiandmete seaduse § 43 lõike 2 punktidele 1 kuni 3 ja punktile 7. Ruumiandmete seaduse § 43 lõike 2 kohaselt on unikaalaadressi nõudvad aadressiobjektid:

- 1) elamud;
- 2) hooned, milles on eluruume ehk kortereid ja muid aadressi alusel eristamist vajavaid hooneosi;
- 3) juriidiliste isikute asukohahooned;
- 4) hooned, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid ning eelnimetatud hoonete osad;
- 5) olemasoleval või kavandataval selgelt piiritletaval tiheasustusega või kompaktsel asustusega alal (edaspidi unikaalaadressi nõudega ala) asuvad maaüksused;
- 6) maaüksused, mille koha-aadress sisaldab aadressikoha nime;
- 7) korterid ja muud aadressi alusel eristamist vajavad hooneosad.

Kuna toetusmeetme eesmärk on viia ülikiiret lairibateenust võimaldav juurdepääsuvõrk piirkondadesse, kus on elanikud ning toimub ettevõtlustegevus, siis on jäetud välja punktides 5

ja 6 nimetatud aadressiobjektid. Kuna postkontorid asuvad samuti hoonetes, millel on unikaalaadress olemas, on selguse huvides jäetud välja ka punkt 4.

Lõike 14 kohaselt on asustusüksus asula vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse §-le 6, mille lõige 1 ütleb, et vald ja linn jagunevad asustusüksusteks. Lõike 2 kohaselt on asustusüksused asulad, milleks on linnad, külad, alevikud ja alevid. Lõike 3 kohaselt on linn haldusüksusena samades piirides ka asula. Kui haldusüksusena linna haldusterritooriumil asub linn asustusüksusena, mille piir ei lange haldusüksuse piiridega kokku, siis ei ole linn haldusüksusena käsitletav asulana.

Lõige 15 sätestab, et avaliku konkursi veebileht on käesoleva toetusmeetme ettevalmistusi ja toetuse andmist käsitlev info avaldamise koht, mis asub aadressil www.tja.ee/lairiba. Selline kohustus luua keskne veebileht tuleneb lairiba suuniste punktist 78 c. Seal veebilehel on kättesaadav kogu toetusmeetet käsitlev informatsioon alates avaliku konsultatsiooni algusest. Veebileht jääb avatuks vähemalt 10 aastaks alates toetuse andmise otsuse tegemisest.

Lõikes 16 on selgitatud avaliku konsultatsiooni tähendust. Avalik konsultatsioon on lairibataristule riigiabi andmisel kohustuslik etapp vastavalt lairiba suuniste punktile 78 b.

2. peatükk (toetatavad tegevused ning juurdepääsuvõrgule ja sellega liitumisele esitatavad tingimused) koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt kuuluvad toetatavate tegevuste alla järgmised abikõlblikus sihtpiirkonnas tehtavad ja juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamiseks ja sellega liitumise võimaluse loomiseks vajalikud tööd ja tegevused:

- projekteerimine – selle alla võib liigitada ka projekteerimiseks vajalike ehitusgeoloogiliste uuringute tegemist ja geodeetiliste tööde läbiviimist ning tegevusega piiritletavat geomeetrilist planeerimist;
- ehitamine – juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamine koos vajalike ehitustööde, materjalide ja rajatistega;
- omanikujärelevalve läbiviimine – ehitustööle ehitusseadustiku alusel kehtestatud korras omanikujärelevalve läbiviimine.

Kõik need tegevused peavad arvestama määruse §-s 6 sätestatud tehnilisi tingimusi ning juurdepääsuvõrguga tuleb tagada liitumine §-s 16 sätestatud tingimustel.

Lõikes 2 on selguse huvides sätestatud ka tegevused, mida toetusega teha ei tohi. Aktiivseadmeid, nagu ruuterid, modemid ja muu taoline, mille paigaldavad sideteenust pakuvad ettevõtjad, käesoleva määruse alusel ei hüvitata. Samuti ei hüvitata rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga seotud edasisi haldus- ja majanduskulusid – need peab toetuse saaja ise katma.

Lõige 3 märgib, et käibemaks ei ole abikõlblik kulu.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetuse abil rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu tehnilised tingimused. Nende tingimuste eesmärgiks ehitada juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu, mis vastaks tänapäeva ühiskonna nõutele ning võimaldaks toetusega lairibataristult piisava teenusepakujate vahelise konkurentsi olemasolu.

Lõike 1 punkti 1 järgi peab toetusmeetme abil rajatav juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu võimaldama seda kasutada soovivatel sideettevõtjatel ilmastikust ja loodusest sõltumatult kõigil juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektidel osutada lairibateenust garanteeritud allalaadimiskiirusega kuni 1 Gbit/s. Antud kiirus vastab Euroopa Komisjoni 2025. aastaks seatud eesmärkidele. Samas ei tähenda see automaatselt seda, et passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavad ja sellega liituvad aadressiobjektid peavad saama kuni 1 Gbit/s kiirusega lairibateenust tarbida – passiivne lairibataristu peab tehniliselt seda võimaldama, aga kui sideettevõtjad nii kiiret teenust konkreetses piirkonnas asuvatele aadressiobjektidele pakkuda ei soovi või see ei ole majanduslikult tasuv (kuna vajab ka piisava võimekusega aktiivseadmetesse investeerimist), siis seda 1 Gbit/s teenust lõppkasutajatel kasutada ei ole võimalik. Seega loomulikult on sideettevõtjal võimalik osutada lairibateenust väiksema kiirusega, mis vastavad lõppkasutajate vajadustele ja rahalistele võimalustele.

Punkti 2 kohaselt peab juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu tagama tehnoloogilise valmiduse vähemalt viiele sideettevõtjale hulgimüügitasandil juurdepääsuks, sealhulgas juurdepääsuvõrgu füüsilise eraldamise. See tähendab, et toetusega rajatava võrgu igas etapis kuni lõppkasutajani peab sideettevõtjal olema võimalik pakkuda lairibateenuseid lõppkasutajatele teistest sama taristut kasutatavate sideettevõtjatest ja nende kasutatavatest tehnoloogiatest sõltumatul viisil. Toetuse saaja kohustus tagada selline hulgimüügitasandi juurdepääs ja füüsiline eraldamine kehtib ainult toetusega rajatud võrgu osale. Näiteks kui toetusega rajatud võrk ühendatakse Estwini või mõne muu baasvõrguga, siis seal tuleb sideettevõtjal endal tagada selleks vajaliku võrguressursi rentimine.

Punkt 3 ütleb, et juhul kui liin on rajatud valguskaablit kasutades, peab see koosnema vähemalt kiupaarist. Liin on elektroonilise side seaduse § 2 punktis 24 defineeritud kui tehniliste seadmete kogum, mis ühendab lõpp-punkti ühenduspunktiga. Lõpp-punkt on käesolevas määruses liitumise võimalus vähemalt aadressiobjekti krundipiiril või selle vahetus läheduses. Ühenduspunkt on elektroonilise side seaduse § 2 punkti 67 kohaselt kliendi terminalseadme liiniga ühendamise koht. Liini näol on tegemist selle passiivse lairibataristu osaga, mis rajatakse alles pärast liitumise võimaluse saanud aadressiobjekti omaniku või kasutaja esitatud avaldust ja liitumistasu maksmist. Antud punkt ei nõua (tehnoloogianeutraalsusest lähtudes) liini rajamist valguskaablit kasutades, kuid seab kohustuse teha see vähemalt kahest kiust koosneva valguskaabliga, kui toetuse saaja valib liini ehitamise tehnoloogiaks valguskaabli. Kahe kiu nõudmise vajadus tuleneb vajadusest tagada tehnoloogianeutraalsus, kuna on lairibatehnoloogiaid, mis kasutavad andeside pidamiseks samaaegselt kahte kiudu. Uuemad tehnoloogiad on siiski pigem ühe kiuga võimalised teenuseid pakkuma.

Lõige 2 sätestab, et toetusmeetme abil rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ülesehitus peab võimaldama selle edaspidist laiendamist ilma oluliste ümberehitusteta ka nende abikõlblikus sihtpiirkonnas asuvate aadressiobjektideni, mis käesoleva toetusmeetme abil juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimalust ei saa. See nõue on põhjusel, et suure tõenäosusega ei piisa toetusmeetme praegu ettenähtud eelarvest (20 miljonit eurot) selleks, et luua juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimalus kõigile turutõrkepiirkondades asuvatele aadressiobjektidele, eelkõige üksikutele eraldiseisvatele aadressiobjektidele, kelleni juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu laiendamine praeguse eelarve piires oleks kallis, ning selle asemel võimaldaks hoopis ühendada suurema arvu aadressiobjekte kusagil mujal. Siiski peaks rajatav juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu oma tehniliselt ülesehituselt võtma võimaluse korral arvesse ka neid aadressiobjekte, mis

liitumise võimalust juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise lõppedes veel ei saa, kuid kuuluvad loogiliselt võttes rajatud juurdepääsuvõrgu lairibataristu mõjupiirkonda.

Lõige 3 seab tingimused, mil viisil peab toetusmeetme abil rajatav juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu olema ühendatud olemasoleva fiiberoptilise ülekandevõrguga.

Punkt 1 nõuab, et ülekandevõrk ja juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu on ühendatud viisil, mis ei nõua täiendavate ehitustööde teostamist, trasside rajamist ja nende seadustamist. Lihtsustatult öeldes tähendab see, et ülekandevõrgu ja juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu otsad peavad niimoodi kokku minema, et sideettevõtjate jaoks piisab lairibateenuste pakkumisega alustamiseks ainult aktiivseadmete paigaldamisest ja erinevate sidesõlmede või kaablite ühendamiseks, mille teostamiseks piisab kokkuleppesest juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu või ülekandevõrgu omanikuga. Sidekappide rajamist, trasside ehitamist ja sellega kaasnevat seadustamist ei tohi enam vaja olla.

Punkti 2 kohaselt peab ülekandevõrk, millega juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu on ühendatud, olema vabalt ligipääsetav ja tagama piisava võrguressursi vähemalt viiele sideettevõtjale, kes soovivad toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu vahendusel lõppkasutajatele lairibateenust pakkuda. Nagu eespool on kirjeldatud, siis ülekandevõrke (ehk baasvõrke) on Eestis nii erakapitaliga ehitatud kui ka ELi toetustega rajatud. Toetusmeetme määrus ei kohusta toetuse saajat ühendama juurdepääsuvõrgu passiivset lairibataristut konkreetse ülekandevõrguga (näiteks Estwin), vaid annab toetuse saajale vabaduse ise otsustada võrgu ülesehituse ja ulatuse. Küll aga peab olema tagatud see, et juurdepääsuvõrgu passiivset lairibataristut kasutada soovivatel vähemalt viiel sideettevõtjal oleks realselt võimalik kasutada ka ülekandevõrku. Kui juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga ühendatavas ülekandevõrgus puudub viiele sideettevõtjatel võimalus võrguressursi rentimiseks, tähendab see sisuliselt ka juurdepääsuvõrgu osas viie sideettevõtja vahelise konkurentsi puudumist. Ülekandevõrgu puhul loetakse tingimused täidetuks ka siis, kui näiteks vaba ressursi on järel kolmele uuele võimalikule sideettevõtjale, aga juba on selle ülekandevõrgu ressursi kasutamaks kaks sideettevõtjat, kes toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu kaudu lõppkasutajatele teenuseid osutada soovivad. Ülekandevõrgu ressursi arvestamisel ei võeta arvesse neid sideettevõtjaid, kes kasutavad ülekandevõrku muuks otstarbeks kui lõppkasutajatele lairibateenuste osutamise toetusega rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu piirkonnas (näiteks linnade või riikide vaheline andmesideühendused jne).

Vaba võrguressursiga ülekandevõrku on Eestis 2018. aasta seisuga piisavalt. Alates 2010. aastast on ELi toetusega ehitatud maapiirkondades ülekandevõrku, mis on kõigile sideettevõtjatele võrdsetel alustel kättesaadav, ja selle kasutamise hind on tänu ELi 85% suurusele toetusele oluliselt soodsam (hinnanguliselt isegi 5 korda soodsam) kui kommertsvõrkudel ning seal on ka piisavalt ressursi palju rohkema kui 5 sideettevõtja teenindamiseks (enamasti on minimaalselt kiudude arv igas trassi osas 48 kiudu ehk 24 ettevõtjat saaks endale taotleda kiupaari kasutamist). Praeguseks on valminud üle 5300 km ülekandevõrku ning 2020. aastaks peaks olema valmis üle 6500 km ülekandevõrku, mis on lõplik seatud eesmärk. ELi toetusega ülekandevõrku on Eestis ehitanud kolm sihtasutust/mittetulundusühingut:

http://ela12.elasa.ee/elakaart/ ,	Eesti	Lairiba	Arenduse	Sihtasutus:
http://eestiandmeside.ee/sidevork/tingimused/	Eesti	ja	Andmeside	MTÜ:
http://www.valguskaabel.ee/?valminud-võrk,3 .	Lisaks	ELi	toetusega	Valguskaabel:
				ehitatud

ülekandevõrkudele on olemas ka eraomandis olevaid ülekandevõrke, peamiselt Telia Eesti omanduses, kus enamasti on võrguressursid ammendunud või mittepiisav.

Punkti 3 järgi peavad olema olemas jaotuspunktid, vajadusel koos elektriühenduse ning väliseadmekappidega, kui viimased on vältimatult vajalikud selleks, et luua võimalus lairibateenuste osutamiseks liitumise võimaluse saanud aadressiobjektidel. Väliseadmekapp peab mahutama vähemalt viie sideettevõtja seadmed. Väliseadmekappe pole igal pool ilmtingimata vaja ehitada, kui lairibateenust osutavate sideettevõtjate võrgusõlmed asuvad piisavalt lähedal, et toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairiba taristuga liitunud klientidele oleks võimalik lairibateenuseid pakkuda. Kui aga see peaks vajalik olema, siis on toetuse saaja kohustatud need väliseadmekapid vähemalt 5 sideettevõtja majutamiseks rajama. Lisaks jaotuspunktidele võib juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu osas olla vajalik veel täiendavate vahejaotuspunktide ja muu sarnase rajamiseks, kus sideettevõtjatel on võimalik lõppkasutajatele lairibateenuse pakkumiseks ühendusi luua – see ja muud detailset võrgu ülesehitust puudutav on toetuse saaja enda otsustada.

Kõik eelpoolt loetletud tööd ja tegevused kuuluvad abikõlblike kulude hulka.

Eelnõu § 7 defineerib juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamise, liitumise ja juurdepääsu üldised tingimused.

Lõige 1 sätestab, et toetusmeetme abil tuleb juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu rajada igas maakonnas. Asukoha valikul peab toetuse saaja võimalusel eelistama püsielanikega ja tegutsevate ettevõtjatega aadressiobjekte. See tähendab, et toetuse saaja peab igas maakonnas looma liitumise võimalusi. Kui toetuse saaja esitatud toetuse taotluses ei ole ette nähtud liitumise võimaluste loomist kasvõi ühes 15-st maakonnast, ei vasta selline taotlus määruse nõuetele ning seda ei ole võimalik rahuldada.

Lõike 2 kohaselt tuleb toetusmeetme abil valminud juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule tagada aadressiobjektide omanike ja kasutajate liitumine §-s 16 sätestatud tingimustel.

Lõige 3 sätestab, et toetusmeetme abil valminud juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule tuleb tagada sideettevõtjate juurdepääs §-s 24 sätestatud tingimustel.

3. peatükk (avaliku konkursi läbiviimine, toetuse taotlemine, nõuded taotlusele ja taotlejale) koosneb seitsmest paragrahvist.

Eelnõu § 8 sätestab avaliku konkursi eelarve, läbiviimise aja ja põhimõtted.

Lõike 1 kohaselt kuulutab Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konkursi välja 30 kalendripäeva jooksul alates määruse jõustumisest.

Lõige 2 sätestab taotluste esitamise tähtajaks on vähemalt 60 kalendripäeva avaliku konkursi väljakuulutamises arvates. Selline tähtaeg peaks olema potentsiaalsetele taotlejatele piisav aeg selleks, et oma taotlus kvaliteetselt ja kõikehõlmavalt koostada. Võrdluseks võib tuua, et riigihangete seaduse § 93 lõike 1 punkt 6 sätestab minimaalseks ehitustööde pakkumise esitamise tähtajaks 45 päeva, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda.

Lõige 3 kohustab Tehnilise Järelevalve Ametit menetlema taotlust 45 kalendripäeva jooksul taotluste esitamise viimasest tähtpäevast arvates. Põhjendatud juhtudel võib menetlemise tähtaega ühekordselt pikendada 30 kalendripäeva võrra.

Lõike 4 kohaselt teavitab Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konkursi algusest, toetusmeetme eelarvest ja taotluste menetlemise täpsemast korrast avalikkust avaliku konkursi veebilehel ja vähemalt ühes üle-eestilise levikuga ajalehes. Lairiba suuniste punkti 78 c kohaselt peavad liikmesriigid tagama läbipaistva protsessi ja konkurentsivõimelise tulemuse ning kasutama kõigi lairibaihenduse jaoks mõeldud riigiabi meetmetega seotud käimasolevate pakkumismenetluste avaldamiseks spetsiaalset riikliku tasandi veebisaiti. Eestis on selleks keskselt veebisaidiks Tehnilise Järelevalve Ameti kodulehel olev www.tja.ee/lairiba. Lairiba suuniste punkti 78 c joonealuse märkuse 99 kohaselt piisab teavituste tegemisest ainult liikmesriigis endas, tingimusel et konkurentsipõhise valikumenetluse eesmärk ei ole ELi riigihangete direktiiviga 2004/17/EÜ või 2004/18/EÜ (*mõlemad nüüdseks kehtivuse kaotanud ning asendatud uute direktiividega – vastavalt 2014/25/EL ja 2014/24/EL*) hõlmatud riiklik leping. Kehtiv direktiiv 2014/24/EL defineerib kolme liiki riigihankelepinguid:

- ehitustööde riigihankelepingud (artikkel 1 § 1 punkt 6);
- asjade riigihankelepingud (punkt 8);
- teenuste riigihankelepingud (punkt 9).

Kuna toetusmeetme näol pole tegemist selliste lepingute sõlmimisega, siis ei ole vajalik teha ka teavitust üle Euroopa.

Lõige 5 sätestab, et avaliku konkursi korraldamisel lähtub Tehnilise Järelevalve Amet Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL, 26. veebruar 2014, riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65–242) üldpõhimõtetest⁸. Vastavalt lairiba suuniste punktile 78 c peavad abi andvad asutused (juhul kui subsideeritud taristu käitamiseks valitakse kolmandast isikust operaator), viima valikuprotsessi läbi kooskõlas ELi riigihankedirektiivide laadi ja põhimõtetega. See tagab läbipaistvuse kõigi investorite jaoks, kes soovivad subsideeritava projekti rakendamises või haldamises osaleda. Vältimatuks tingimuseks on kõigi pakkujate võrdne ja mittediskrimineeriv kohtlemine ning hindamise objektiivsed alused.

Direktiivi 2014/24/EL artikli 18 (riigihanke üldpõhimõtted) § 1 ütleb, et „avaliku sektori hankijad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsevad läbipaistvalt ja proportsionaalselt. Riigihanke kavandamisel ei tohi lähtuda eesmärgist jätta see käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja või konkurentsi kunstlikult piirata. Konkurentsi peetakse kunstlikult piiratuks, kui riigihanget kavandatakse kavatsusega teatavaid ettevõtjaid sobimatul viisil soodustada või ebasoodsasse olukorda panna.“ Käesoleva toetusmeetme kontekstis tähendab see eelkõige seda, et toetuse taotlejate ringi ei ole piiratud (v.a käibe ja kogemuse nõue), kogu toetuse taotlemiseks vajalik teave on vabalt kättesaadav kõigile huvilistele ning taotluste hindamisel lähtutakse konkreetsetest kvantitatiivsetest näitajatest (liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv ja maakondade proportsionaalsus).

Kuigi lairiba suunised viitavad konkursi korraldamisel riigihangete direktiivile, ei ole lairiba ehituse toetamine alati käsitletav riigihankena. Toetusmeetme rakendamiseks korraldatav avalik konkurss ei ole riigihange ning toetuse saajaga sõlmitav leping pole riigihankeleping, vaid toetuse kasutamise leping.

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A32014L0024>

Üldiselt jaotatakse lairibasse investeerimismudelid 4 kategooriasse⁹:

- 1) avaliku sektori juhitavad võrgud (avalik sektor ehitab ja opereerib lairibavõrku);
- 2) erasektori juhitavad avaliku sektori võrgud (erafirma ehitab ja opereerib võrku, mille omand kuulub avalikule sektorile);
- 3) kogukonna juhitavad võrgud (külad/kogukonnad ehitava omal initsiatiivil lairibavõrku); ja
- 4) erasektori võrkudele riigi subsidiumi andmine (nn. *cap-funding* mudel, kapitali puudujäägi katmine, kus avalik sektor toetab erainvestorite plaane selles mahus, mis erakapitalile majanduslikult ära ei tasu).

Käesoleva toetusmeetme puhul on tegemist viimase variandiga, see tähendab erasektori subsidieerimise ehk toetamisega.

Vastavalt direktiivi 2014/24/EL põhjenduspunktile 4 ei kuulu tavaliselt riigihangete eeskirjade kohaldamisalasse mõne tegevuse pelk rahastamine, eelkõige toetuste kaudu, mis on seotud kohustusega hüvitada saadud summad, kui neid ei kasutata eesmärgipäraselt. Euroopa Kohus on seda lihtsustatult selgitanud nii, et toetusega on tegemist siis, kui rahastatakse selle saaja „üldist tegevust“ ja puudub konkreetne lepinguline vastusooritus¹⁰.

Antud toetusmeetme puhul rahastab riik avaliku konkursi raames parima taotluse esitanud toetuse saaja tegevust järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamisel piirkondades, kus seda erainvestorid omal algatusel teha ei ole soovinud (mida kontrolliti avaliku konsultatsiooni ajal), kuna see ei tasu end majanduslikult ära.

Kuigi riik sätestab toetatavale passiivsele lairibataristule tehnilised tingimused (allalaadimiskiirus, teenusepakkujatele hulgimüügitasandi juurdepääsu tingimused jne), siis ei ole tegemist konkreetse lepingulise vastusooritusega alljärgnevatel põhjustel:

- riik ei kirjuta toetuse saajale ette passiivse lairibataristu täpset tehnilist ülesehitust, asukohti, trasse;
- riik toetab toetuse saaja tegevust toetuseks ette nähtud summa piires selles ulatuses (aadressiobjektide arv maakondades), mida toetuse saaja on ise välja pakkunud;
- toetust makstakse välja ainult vastavalt liitumise võimaluse saanud aadressiobjektide arvule.

Kuigi vastavalt määrusele sõlmivad Tehnilise Järelevalve Amet ja toetuse saaja toetuse kasutamise lepingu, on lepingu eesmärk täpsustada toetuse kasutamisega seotud nüansse, mitte sõlmida täiendavaid ja määrusest ning toetuse andmise otsusest mittetulenevaid kohustusi lepinguliste vastusoorituste ja muu taolise osas.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse taotlejale esitatavad nõuded.

Lõike 1 punkti 1 kohaselt peab toetuse taotleja olema juriidiline isik, kes on registreeritud Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni äriregistris või muus samaväärses registris. Muu samaväärse registri all on mõeldud Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsi Konföderatsioonis asuvat registrit, mis on samaväärne äriregistriga. Kolmandatest riikidest pärit taotlejad ei saa toetuse taotlust esitada.

⁹ Guide to High Speed Broadband Investment lk 22 (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=6908)

¹⁰ EKo 30.10.2000, C-380/98, University of Cambridge, p 21 ja 25; EKo 13.12.2007, C-337/06, Bayerischer Rundfunk jt, p 45 ja 58 ning EKo 13.01.2010, C-91/08, Wall, p 54-55

Punkti 3 kohaselt ei tohi ta omada riikliku maksu, makse või keskkonnatasu maksuvõlga maksukorralduse seaduse tähenduses või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlga tema asukohariigi õigusaktide kohaselt. Kui tegemist on Eestis registreeritud taotlejaga, siis on selle kontrollimine Tehnilise Järelevalve Ametile lihtne. Teistes ELi riikides ja Šveitsis registreeritud taotlejate puhul on vajalik, et nad esitaksid sellekohased väljavõtted ja muud tõendavad dokumendid.

Punktis 6 on sätestatud toetuse taotlejale kohustus olla viimase kolme aasta jooksul ehitanud või tellinud side või elektrivõrkude ehitamist vähemalt 100 km valminud kaabelvõrgu ulatuses. Kuna toetusmeetme abil rajatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu näol on tegemist suuremahuliste ehitustööde kavandamise ja läbiviimisega, peab toetuse taotlejal projekti edukaks elluviimiseks olema vajalik kogemus. Ehitamise kogemus ei tähenda ilmtingimata seda, et toetuse taotleja peaks olema olnud tegelik võrgu ehitaja – see töö võib ka allhankijate tehtud olla. Küll aga peab toetuse taotlejal olema kogemus selliste tööde planeerimisel ja tellimisel. Taotleja peab esitama sellekohase ülevaate teostatud töödest ja need tellinud klientidest (kui tööd on tehtud allhanke korras kellelegi kolmandale).

Punkt 7 seab tingimuseks, et toetuse taotleja viimase 3 lõppenud majandusaasta keskmine käive ületab 5 miljonit eurot. 5 miljoni lävend on seatud selleks, et tagada toetuse taotlejate piisav majanduslik võimekus projekti elluviimisel. Kavandata toetusmeetme maht on 20 miljonit eurot ning maksimaalne ettenähtud elluviimise aeg 5 aastat. Iga-aastane toetuse maht oleks seega vähemalt 4 miljonit eurot. 5-miljonilise käibega ettevõtte puhul oleks tegemist 80%-ga tema käibest. Eeldades, et toetusele lisaks investeerib ka toetuse saaja omavahendeid juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitusse, suureneb projekti osakaal aastakäibes veelgi. Tulenevalt eesmärgist tagada taotlejate realistike taotluste esitamine ning projekti tõrgeteta elluviimine, ongi seatud antud 5 miljoni eurose aastakäibe lävend. Toetuse taotleja peab esitama vastavad aruanded ja vajalikud selgitused.

Lõikes 2 on sätestatud, et kui toetuse taotleja omab või kontrollib sihtpiirkonnas lairibataristut, mida saab kasutada juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamiseks, peab ta avaliku konsultatsiooni ajal olema teavitanud Tehnilise Järelevalve Ametit sellest taristust, sh selle asukohast ja trassidest ning juurdepääsu andmise tingimustest ja andnud selle taristu kohta kogu asjakohase teabe, mis võimaldaks ka teistel toetuse taotlemisest huvitatud juriidilistel isikutel kasutada antud taristut juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamiseks mõeldud toetuse taotlemisel. Selline kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78 f ja selle eesmärk on suurendada konkureerivate pakkumiste arvu ja soodustada olemasoleva taristu efektiivset kasutamist lairibavõrkude ehitamiseks ja kulude vähendamiseks.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 22.12.2018 kirjas, millega käivitati avalik konsultatsioon, oli antud info ka kirjas ning kõik ettevõtjad, kes vastavat taristut omasid, olid sellisest kohustusest teadlikud.

Avaliku konsultatsiooni ajal teavitas sellisest taristust ainult Elektrilevi OÜ. Elektrilevi OÜ esitatud info on veebilehel www.tja.ee/lairiba.

Lõike 3 kohaselt võib ühest kontsernist toetust taotleda ainult üks taotleja. Sellise piirangu eesmärgiks on välistada sama kontserni poolt mitme taotluse tegemine ja võimalik kokkumäng, mille tulemusel saaksid nad parimaks valimise korral loobuda neile ebasobivamast pakkumisest nende esitatud paremuselt järgmise taotluse heaks.

Eelnõu § 10 sätestab taotlusele esitatavad nõuded.

Lõike 1 punktides 1–7 on loetletud nõuded, millele taotlus peab vastama. Punktis 7 olev nõue tuleneb riigiabi reeglitest ja riigiabi andmise puhul olulise ergutava mõju nõude kirjeldus. Näiteks ei tohi toetuse taotleja enne Tehnilise Järelevalve Ametile taotluse esitamist kinnitada tellimusi, nõustuda pakkumustega, sõlmida lepinguid või kokkuleppeid, teostada ettemaksu, kasutada teenuseid, sõlmida üleandmise ja vastuvõtmise akte jms.

Lõike 2 punktides 1–12 on loetletud dokumendid ja andmed, mida taotlus peab sisaldama

Punktis 1 peab toetuse taotleja esitama juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arvu iga maakonna kohta. Iga maakonna kohta esitatud aadressiobjektide arv kokku liidetuna moodustab liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide üldarvu, mis moodustab 70% lõpphindest. Maakondade kaupa liitumise võimaluse saavate aadressiobjekti arvu teadmine on oluline kahel põhjusel:

- hindamaks toetuse taotluse vastavust § 7 lõikele 1 (juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimalusi luuakse kõikides maakondades);
- andmaks punkte vastavalt § 12 lõike 6 punktile 2 (juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise järgne erinevus lairibataristule ligipääsus suurima ja väikseima kaetusega maakonna vahel).

Punktis 2 sätestatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu tehnoloogilise lahenduse kirjelduse ja asjakohase tehnilise dokumentatsiooni all on mõeldud, et toetuse taotleja peab kirjeldama piisavalt detailselt, vajadusel koos tehnilist standardit tõendavate dokumentidega, et tema pakutud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lahendus vastab määruses sätestatud nõuetele. Riigiabi suunistest tulenevalt peab konkurss olema läbi viidud tehnoloogia neutraalsust silmas pidades, küll aga on võimalik seada sisulisi kvaliteedikriteeriume ning jälgida nende täitmist. Kuna toetusmeetme eesmärk on toetada sellise juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamist, mis oleks tehniliselt võimaldama lõppkasutajatele 1 Gbit/s allalaadimiskiirust, siis peab toetuse taotleja esitama kasutatava tehnoloogia osas asjakohased standardid, mis tõestaks kasutatava tehnoloogia võimekust sellist allalaadimiskiirust pakkuda.

Punktis 3 sätestatud finantsanalüüsis peab toetuse taotleja hindama tema esitatud aadressiobjektide arvule liitumise võimaluse loomise eeldatavat kogumaksumust, märkima taotletava toetussumma ning kirjeldama kogumaksumuse arvutamisel arvesse võetud töid ja materjale. Toetuse taotleja ei pea teadma täpset ja lõplikku summat, mida kogu projekti lõpule viimine maksma läheb, küll aga peab Tehnilise Järelevalve Amet veenduma, et tehtud arvutused on pädevad ning kavandatav projekt saab lubatud mahus ja toetussumma piires ka täielikult ellu viidud. Toetuse taotleja peab finantsanalüüsis kirjeldama ka hinnangulisi tööde ja materjalikulu osakaalusid projekti kogusummas ning mahtusid (kaablite pikkus kilomeetrites, mastide/postide, kappide arv jne). See võimaldab Tehnilise Järelevalve Ametil veenduda tehtud arvutuste paikapidavuses.

Punkt 5 kohustab taotlejat esitama juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arvu aastate lõikes ning toetusmeetme abil ehitatava juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise lõpptähtaja. See tähendab, et toetuse taotleja peab esitama aastate lõikes ainult liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide üldarvu, kuid mitte konkreetseid aadresse maakondade kaupa – selles osas, kus millises maakonnas mis mahus liitumise võimalusi luua, jääb paindlikkus toetuse taotleja/saaja otsustada. Toetuse taotleja võib aastate lõikes algselt välja pakutud liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arvust ka vähem liitumise võimalusi teha, kuid lõpptähtajaks peab igas

maakonnas olema loodud taotluses märgitud arv liitumise võimalusi. Ka on sellist aastate lõikes ajakava vaja toetuse andjale riigieelarve vahendite planeerimiseks.

Punktis 6 nimetatud kohustus esitada kinnitus koos seda tõendavate väljavõtetega asjakohastest registritest, et ta vastab § 9 lõike 1 punktides 1–3 ja punktis 7 sätestatud tingimustele, kehtib ainult nendele juriidilistele isikutele, kes pole Eesti äriregistris registreeritud. Eestis registreeritud toetuse taotleja puhul on Tehnilise Järelevalve Ametil võimalik need andmed saada äriregistrist. Toetuse taotleja peab esitama väljavõtted asjakohastest registritest ainult lõike 1 punktide 1–3 ja punkti 7 kohta, kuna ainult neid saab toetuse taotleja vastavate registrite väljavõtetega tõendada.

Eelnõu § 11 käsitleb taotluste menetlemist ja hindamist.

Lõige 1 sätestab, et taotlus koosneb selle registreerimisest, toetuse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollist, nõuetele vastava taotluse hindamisest, toetuse andmise otsusest või taotluse rahuldamata jätmise otsusest.

Lõike 2 kohaselt tunnistab Tehnilise Järelevalve Amet toetuse taotleja nõuetele vastavaks, kui taotleja vastab §-s 9 sätestatud nõuetele. Taotleja nõuetele vastavust kontrollitakse Eestis registreeritud juriidiliste isikute puhul andmebaaside kaudu. Üldise grupierandi määruses sätestatud artikli 2 punktile 18 (raskustes ettevõtja) vastavust saab kontrollida taotleja viimase majandusaasta aruande alusel. Üldise grupierandi artikli 1 paragrahvi 4 punktile a (ettevõtja, kes pole tagastanud varasemalt ebaseaduslikuks kuulutatud abi) vastavust saab Tehnilise Järelevalve Amet päringute kaudu riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist, kui Tehnilise Järelevalve Amet on sõlminud registri kasutamise lepingu Rahandusministeeriumiga.

Lõike 3 kohaselt tunnistab Tehnilise Järelevalve Amet taotluse nõuetele vastavaks, kui taotluses ei esine sisulisi kõrvalekaldeid määruse §-s 10 sätestatud nõuetest ja esitatud tehniline lahendus vastab §-s 6 sätestatud tingimustele. See tähendab, et kui taotluses on mõningad vormistuslikud vead, siis nende olemasolul taotlust mittevastavaks ei tunnistata, vaid antakse taotlejale võimalus need ebatäpsused parandada.

Lõige 4 sätestab, et toetuse taotleja või taotluse nõuetele mittevastavaks tunnistamise korral ei osale taotlus enam edasises menetluses ja Tehnilise Järelevalve Amet teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse, milles esitab mittevastavaks tunnistamise põhjused.

Lõikes 5 on sätestatud kriteeriumid, millest Tehnilise Järelevalve Amet taotluste hindamisel lähtub.

Punkti 1 kohaselt on selleks abikõlblikus sihtpiirkonnas juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv. Hetkel on riigieelarve strateegias nähtud ette kokku 20 miljonit eurot toetust. Võttes arvesse varasemaid analüüse, võib järeldada, et ettenähtud toetussumma ulatuses kõiki aadressiobjekte ühendada ei ole võimalik. Kuna eesmärk on tagada võimalikult paljudele aadressiobjektidele liitumise võimalus, siis on üheks hindamiskriteeriumiks määruses sätestatud tehnilistele nõuetele vastava liitumise võimaluse loomiste arv ja seda täpselt ettenähtud 20 miljoni euro piires.

Lõige 7 selgitab lõike 5 punkti 1 hindamismetoodikat. Lõike 6 punkti 1 kriteeriumi punktid moodustavad 70% lõpphindest. Maksimaalsed 70 punkti saab ettenähtud toetussumma eest kõige suuremale arvule aadressiobjektidele passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loov toetuse taotleja. Maksimaalsed punktid saanud taotlusele järgnevad taotlused saavad

proportsionaalselt vähem punkte vastavalt taotluses märgitud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavatele aadressiobjektide arvule. Näiteks kui on 3 pakkujat, kellest esimene lubab teha 124 000 aadressi, teine 82 000 aadressi ja kolmas 26 000 aadressi, siis jagunevad punktid vastavalt 70 punkti, 46,3 punkti ja 14,7 punkti.

Punkti 2 kohaselt on teiseks hindamiskriteeriumiks juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise järgne erinevus lairibataristule ligipääsus suurima ja väikseima kaetusega maakonna vahel. Selle kriteeriumi eesmärgiks on motiveerida toetuse taotlejaid tegema suuremal arvul liitumise võimalusi nendes maakondades, kus praegu on kõige vähem järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga kaetud aadressiobjekte.

Lõige 8 selgitab lõike 6 punkti 2 hindamismetoodikat, mis moodustab 30 protsenti lõpphindest. Arvestatakse erinevust maakondade kaetuses juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule ligipääsuga peale taotluses märgitud liitumise võimaluste loomist igas maakonnas.

See tähendab, et avaliku konsultatsiooni tulemusel tuvastatud olemasolevale ja 5 aasta jooksul sideettevõtjate endi poolt lubatud investeringutega kaetud aadressiobjektidele lisatakse toetuse taotleja poolt lubatud maakonnas liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv ning saadakse maakonna kaetus juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule.

30 punkti antakse taotlusele juhul, kui taotluses esitatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga kaetavate aadressiobjektide arv maakonniti tagab toetuse kasutamise lepingus sätestatud lõpptähtaja järgselt maakondadevahelise protsentuaalselt võrdse kaetuse juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristule ligipääsuga. Ehk eesmärgiks on motiveerida toetuse taotlejat kavandama liitumise võimaluse loomisi nendes maakondadesse, kus täna on kõige väiksem järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kaetus.

Lõike 6 kohaselt tunnistatakse parimaks selle toetuse taotleja taotlus, mis saab 100 võimalikust hindamispunktist kõrgeima arvu punkte ja milles juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest taotletava toetuse suurus on mõistlik. Toetuse suuruse mõistlikkuse hindamisel tuleks lähtuda teadaolevatest sidevõrkude ehituse hindadest ning koostatud analüüsides. Näiteks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud „Kiire internetiühenduste („viimane miil“) analüüs ja ettepanekud“ kohaselt võib 80 tuhande maapiirkonna majapidamise ühendamise maksta ca 360 kuni 410 miljonit eurot¹¹, ehk 4500 kuni 5125 eurot maja kohta. Seda siis kaablite paigaldamisel maasse. Kui toetuse taotleja poolt esitatud toetuse suurus ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest ületab olulisel määral eelpoolt nimetatud summat (eeldusel, et toetuse suurus moodustab enamiku liitumise võimaluse loomisest), siis võib küll tõdeda, et toetuse suurus ühe aadressiobjekti kohta ei ole mõistlik.

Lõige 9 sätestab lõike 5 punktis 2 punktide arvutamise valemi, milleks on

$$\left(1 - \frac{kaetus_{max} - kaetus_{min}}{E}\right) * 30 \text{ ,kus}$$

$kaetus_{max}$ on suurima kaetusega maakonna kaetuse protsent peale juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimist.

$kaetus_{min}$ on väikseima kaetusega maakonna kaetuse protsent peale juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimist.

¹¹ Vt Kiire interneti ühenduste („viimase miili“) rajamise analüüs ja ettepanekud lk 31 https://www.mkm.ee/sites/default/files/kiire_interneti_uhenduste_viimase_miili_analuus_ja_ettepanekud.pdf

E on maksimaalne võimalik erinevus kaetuses suurima ja väikseima kaetusega maakonna vahel protsendipunktides. Selle erinevuse arvutamise aluseks on avaliku konsultatsiooni tulemusel saadud andmed, mis on kajastatud tabelis lk 7. Seega, kuna praegusel hetkel on madalaima maakonna aadressiobjektide kaetus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga 28,44% (Põlvamaa), on võimalik suurim erinevus 71,56 protsendipunkti, sest maksimaalne kaetus mõnes teises maakonnas saab olla 100%.

Eelnõu § 12 käsitleb toetuse andmist ja taotluse rahuldamata jätmist.

Lõikes 1 on öeldud, et Tehnilise Järelevalve Amet teeb toetuse andmise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 punktides 1 kuni 5 sätestatakse toetuse andmise otsusesse märgitavad andmed: toetuse saaja nimi, toetuse summa, toetuse suurus ühele aadressiobjektile juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomise eest, juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv maakondade kaupa ja juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise lõpptähtaeg.

Lõige 3 sätestab need andmed, mis märgitakse taotluse rahuldamata jätmise otsuses.

Lõikes 4 sätestatakse toetuse andmise otsuse ja taotluse rahuldamata jätmise otsuste edastamine.

Lõige 5 ütleb, et toetuse andmise otsus ei anna taotlejale õigust saada toetust, vaid selle õiguse annab §-s 15 nimetatud lepingu sõlmimine. Seega juhul kui peale toetuse andmise otsust parimaks osutunud taotluse esitanud taotlejaga toetuse andmise lepingut mingil põhjusel ei sõlmita, siis pole taotlejal toetuse saamisele õigust.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse avaliku konkursi luhtunuks kuulutamine.

4. peatükk (toetuse kasutamine ja juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumine) koosneb seitsmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 14 on sätestatud lepingu sõlmimine toetuse saajaga.

Selle kohaselt sõlmib Tehnilise Järelevalve Amet toetuse saajaga toetuse kasutamise lepingu ja selle lisana iga-aastase tööplaani.

Lõike 1 punktides 1 kuni 7 sätestatakse lepingu kohustuslikud sätted. Punkti 1 järgi peab olema lepingus kirjas juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamise esialgne ajakava aastate lõikes. Sellise aastate lõikes ajakava olemasolu võimaldab Tehnilise Järelevalve Ametil planeerida toetuse maksmiseks vajalikke eelarvelisi vahendeid ja hinnata toetuse saaja edenemist projekti lõpptähtajast kinnipidamisel. Punkti 2 kohaselt peab lepingus olema ka toetuse kasutamise ja kulude abikõlblikkuse lõpptähtaeg. Lõpptähtaja täitmine on toetuse saajale kohustuslik ning selle saabumisel hindab Tehnilise Järelevalve Amet, kas lubatud arv aadressiobjekte nii maakondades kui Eestis tervikuna on saanud liitumise võimaluse ning sellest sõltub ka lõpliku 20% suuruse toetuse välja maksmine. Punkt 3 sätestab, et lepingus peab olema ka toetuse kasutamise lepingu sõlmimise kalendriaastal juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arv. Selle sätte mõte on reguleerida olukorda, kus riigieelarve seadus on juba jõustunud, aga avalik konkurss toimub

hiljem ja ka toetuse kasutamise leping toetuse saajaga sõlmitakse hiljem, kui § 16 lõikes 3 ettenähtud 20 tööpäeva peale riigieelarve jõustumist. Punkti 4 kohaselt on lepingus ka iga-aastaste tööplaanide kokkuleppimise, nende muutmise ja tehtud tööde eest tasumise tingimused. Need tingimused lähtuvad määruse asjakohastest sätetest, eelkõige §-dest 19, 20 ja 21, kuid võivad hõlmata ka muid tehnilisi sätteid, mille eesmärk on luua selgus toetuse saaja ja Tehnilise Järelevalve Ameti vahelises suhtluses, asjaajamises ning lähtuvate tingimuste täitmise osas. Punkti 5 kohaselt on lepingus sätestatud ka poolte õigused ja kohustused järgida määruse 6. ja 7. peatükis sätestatud nõudeid. Kuigi toetuse saaja toetuse taotlust esitades peab olema arvestanud, et toetust saades peab ta järgima määruses sätestatud nõudeid toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu osas, on selguse huvides need kohustused ka kahepoolse lepinguga kinnitada. Punkti 6 kohaselt peab lepingus olema ka säte, mis annab Tehnilise Järelevalve Ametile õiguse toetuse kasutamise leping enne tähtaega lõpetada, kui toetuse saaja ei täitnud eelneval kalendriaastal kokku lepitud tööplani vähemalt 80% ulatuses. See säte ei kohusta Tehnilise Järelevalve Ametit lepingut katkestama, kuid annab selleks võimaluse, kui on põhjendatud kahtlus, et toetuse saaja ei suuda oma toetuse taotluses nimetatud arvule aadressiobjektidele ja toetuse kasutamise lepingus märgitud tähtjaks liitumise võimalusi luua. Punktis 7 on asjaolu, et toetus on riigiabi üldise grupierandi määruse tähenduses. Selline kohustus tuleneb konkurentsiseaduse § 34² lõikest 2¹.

Lõike 2 kohaselt sõlmivad Tehnilise Järelevalve Amet ja toetuse saaja 20 tööpäeva jooksul peale iga-aastase riigieelarve seaduse jõustumist antud aasta toetuse kasutamise lepingu lisana tööplani kokkuleppe, arvestades sõlmitud lepingus kinnitatud ajakava aastate lõikes ja juba teostatud töid.

Eelnõu § 15 sätestab juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise.

Lõige 1 reguleerib toetuse saaja kohustust informeerida juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saavaid lõppkasutajad võimalusest taristuga liituda. Selle sätte eesmärk on tagada lõppkasutajate (elanike, ettevõtete, asutuste) õigeaegne, kuid mitte liiga varajane teavitamine liitumise taotluse esitamiseks. Lõppkasutajaid on asjakohane informeerida siis, kui on kindel, et vastavas piirkonnas hakatakse passiivset lairibataristut ehitama. Toetuse saaja võib muidugi teavitada soovi korral ka varem ja mitmeid kordi. Ka võib toetuse saaja teavitada aadressiobjektide omanikke teisi kanaleid kaudu, kuid vähemalt üks kord tuleb iga aadressiobjekti omanikku või kasutajat teavitada kirja teel.

Lõige 2 sätestab, et juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise taotlusi peab saama toetuse saajale esitada nii paberil kui elektrooniliselt vähemalt 2 kuu jooksul pärast toetuse saaja saadetud teavitust. Liitumistaotlusi, mis on tehtud pärast toetuse saaja seatud tähtaega, ei ole toetuse saaja kohustatud § 16 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustel arvestama. Kui lõikes 1 oli eesmärk vältida aadressiobjektide omanike/kasutajate liiga varajast teavitamist, siis lõige 2 kohustab toetuse saajat andma taotluste esitamiseks vähemalt 2 kuud aega. Juhul, kui seatud tähtjaks pole taotlust laekunud, ei ole toetuse saaja kohustatud liitumist käesolevas määruses sätestatud tingimustel tegema, vaid võib seda teha poolte kokkuleppel ka teistel tingimustel, mis võib tähendada ka kõrgema liitumistasu küsimist.

Lõige 3 kohustab toetuse saajat edastama Tehnilise Järelevalve Ametile hiljemalt 30 päeva jooksul pärast lõikes 2 sätestatud taotluste esitamise protseduuri lõppu nimekirja asustusüksustest ja seal asuvatest aadressiobjektidest, kuhu toetuse saaja on saatnud lõikes 1 nimetatud teavituse ning nimekirja aadressiobjektidest, mille omanikud või kasutajad on esitanud ettenähtud tähtjaks juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise taotlused.

Toetuse andmise tingimused ei kirjuta ette, kui pika ajaperioodi kohta antud teavitus peab käima, küll aga on toetuse saaja kohustatud sellest nimekirjast kinni pidama, st kõik aadressiobjektid, mis toetuse saajale esitatakse, saavad ka liitumise võimaluse, ning kõik aadressiobjektid, mille omanikud või kasutajad on esitanud toetuse saaja poolt märgitud tähtjaks liitumise taotluse, peavad saama liitumise määruuses sätestatud tingimustel.

Eelnõu § 16 sätestab juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise tingimused.

Lõikega 1 määratakse, et juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise hind aadressiobjekti omanikule või kasutajale, kes on esitanud liitumise taotluse vastavalt määruuse § 15 lõikele 2, võib olla maksimaalselt 200 eurot koos käibemaksuga ühe aadressiobjekti liitumise kohta. See hind kehtib ainult tingimusel, et liitumise taotlus on esitatud toetuse saajale viimase poolt nõutud ajaks. Ennekõike on siinkohal mõeldud, et sellise hinnaga saab liituda ainult ajal, kui aadressiobjekti asukohaks olevas asustusüksuses toimuvad juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise tööd ning selle käigus luuakse liitumised seda soovinud aadressiobjektide omanike või kasutajate aadressiobjektidele. Kõigile neile, kes õigeaegselt toetuse saajale vastava liitumisavalduse teevad, peab toetuse saaja tagama selle hinna piires juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise.

Lõige 2 sätestab konkreetsemalt, mida toetuse saaja lõikes 1 sätestatud maksimaalselt 200 euro eest tegema peab. Punkti 1 kohaselt tähendab see liini viimist juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punktist ühe aadressiobjektini ja selle sisse aadressiobjekti omaniku või kasutaja ettevalmistatud kohast koos standardset otsastatud kaabliga edasise hoonesisese paigaldustöö jaoks aadressiobjekti omaniku või kasutaja poolt.

Punkti 2 kohaselt tähendab see kahe või enama korteriga elamu puhul liini viimist juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punktist aadressiobjekti omaniku või kasutaja korterisse koos standardset otsastatud kaabliga edasise korterisisese paigaldustöö jaoks aadressiobjekti omaniku või kasutaja poolt.

Punkt 3 sätestab nõuded ka paaris- või ridamajade jaoks, kus liini peab viima juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punktist iga aadressiobjekti omaniku või kasutaja majaanu ja selle sisse aadressiobjekti omaniku või kasutaja ettevalmistatud kohast koos standardset otsastatud kaabliga edasise majaanu sisese paigaldustöö jaoks aadressiobjekti omaniku või kasutaja poolt. Kõigil kolmel juhul on eesmärk arvestada asjaoluga, et juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise näol on tegemist suurt hulka objekte hõlmava masspaigaldusega, millest tulenevalt ei peaks toetuse saaja olema kohustatud tegelema detailselt iga kliendi erisoovide täitmisega, vaid tuleb luua minimaalsete kuludega võimalikult suurele hulgale aadressiobjektidele valmisolek tarbida sideettevõtjate pakutavaid lairibateenuseid. Sisemiste paigaldustööde, nagu ruuterite ja kaablite paigaldamise aeg ja viis jäävad aadressiobjekti omaniku või kasutaja otsustada – kas teha tööd ise või tellida need lairibateenuseid pakkuvast sideettevõtjalt. Loomulikult võib toetuse saaja seda soovi korral või lisatasu eest ka ise teha, kuid antud toetusmeetme tingimused teda selleks liitumistasu maksimaalse määra ulatuses ei kohusta.

Lõige 3 täpsustab seda, et lõikes 1 sätestatud liitumise hinna piires teostatava täpse tehnilise lahenduse üle on õigus otsustada toetuse saajal. Kui aadressiobjekti omanik või kasutaja ei nõustu tehnilise lahendusega, on toetuse saajal õigus jätta liin välja ehitamata. Antud lõike all on mõeldud eelkõige kinnistustehnilist lahendust – näiteks millises kinnistu osas teostada liini paigaldustööd viisil, mis nõuaks kõige vähem hilisemaid taastamistöid kinnistul tekitatud

kahjude osas, või seda, kas paigaldada liin olemasolevatesse kaablikanalisisatsiooni torudesse või olemasolevatele elektripostidele. Kui aadressiobjekti omanik/kasutaja nõuab toetuse saajalt teistsugust tehnilist lahendust, kui viimane on nõus tegema, siis on toetuse saajal õigus jätta liin välja ehitamata.

Lõike 4 punkt 1 keelab toetuse saajal seitsme aasta jooksul juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimisest arvates võtta sellega liitumisel aadressiobjekti omanikelt või kasutajatelt täiendavaid ühekordseid tasusid, välja arvatud liitumiseks vajalike tööde teostamise eest. Siinkohal on mõeldud selliseid ühekordseid liitumistasusid, mis ei tulene otseselt liitumiseks vajalike ehitus- ja paigaldustööde teostamisest ja muudest ühikuliselt mõõdetavatest kuludest (tööaeg, materjalikulu jne), vaid tasusid, nagu võrgu kasutamise alustustasu ja muud sarnased tasud. Antud sätte hõlmab kõiki lairibataristuga liitumise võimaluse saanud ja sellega hiljem aja jooksul liituda soovivaid aadressiobjektide omanikke ja kasutajaid, kes seda lairibataristu ehitamise ajal ei teinud.

Punkt 2 keelab toetuse saajal võtta juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitunud lõppkasutajatelt regulaarset tasu nimetatud taristu valmisoleku või kasutamise eest. Antud sätte mõte on tagada, et lõppkasutaja ei pea maksma võrgu kasutamise eest, vaid seda teeb sideettevõtja, kes lõppkasutajale toetuse saaja passiivse taristu kaudu lairibateenuseid pakub. Ja juhul kui lõppkasutaja on enda omandis või kasutuses oleva aadressiobjekti lasknud liita juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga, aga ühegi sideettevõtja lairibateenuseid ei kasuta, siis ei pea lõppkasutaja samuti võrgutasusid maksma.

5. peatükk (toetuse maksmine ja toetuse kasutamise kontrollimine) koosneb neljast paragrahvist.

Eelnõu § 17 käsitleb toetuse maksetaotlust.

Lõike 1 kohaselt toimub toetuse maksmine toetuse saaja taotlusel maksimaalselt neljal korral aastas. Toetuse saaja võib soovi korral esitada taotlusi ka harvemini, kui ta ei pea vajalikuks tihedamat toetuse kätte saamist valminud liitumise võimaluste eest.

Lõike 2 punktides 1 kuni 6 loetletakse dokumendid, mida toetuse taotleja on kohustatud koos toetuse väljamaksmise taotlusega esitama.

Punktis 1 nimekiri asustusüksuses juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektidest koos lõpp-punktide koordinaatidega. Lõpp-punktide koordinaate on vaja selleks, et võimaldada nende olemasolu lihtsamat kontrolli.

Punktis 2 nimekiri asustusüksuses juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitunud aadressiobjektidest. Selle eesmärk on võimaldada kontrollida ka seda, kas kõik liitumise taotluse esitanud aadressiobjektid on liitumise määruuses sätestatud tingimustel saanud. Samuti on selline statistika vajalik ülevaate saamiseks toetuse saajale makstud liitumistasudest ning lõppkasutajate huvist võrguga liitumisel.

Punktis 3 juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu teostusjoonised koos muu asjakohase tehnilise kirjeldusega, mis näitab, et valminud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu tehnilised parameetrid vastavad §-s 6 sätestatud tingimustele.

Punktis 5 kuludokumendid, mis näitavad toetuse väljamaksmise taotluses nimetatud tööde ja nende eest tasutud kulude vastavust § 5 lõikes 1 sätestatud töödele ja tegevustele. Antud juhul ei ole eeldatud, et taotluses nimetatud asustusüksuste kohta peaks olema ilmingimata vajalik esitada eraldi tööde teostamist puudutavad hanke- ja kuludokumendid materjalide ja tööde osas, vaid need võivad olla osa ka laiemast tööde kokkuleppest, mis hõlmavad ka konkreetse maksetaotluses nimetatud asustusüksusi. Küll aga peaks esitatud dokumentidest tuleneva infoga saama Tehnilise Järelevalve Amet veenduda, et tehtud tööd vastavad määruses kehtestatud tingimustele ning et tehtud tööd on proportsioonis esitatud hanke- ja kuludokumentidega kõikide laiema kokkuleppega hõlmatud asustusüksuste osas. Näiteks kui hanke- ja kuludokumentidega on hõlmatud 5 küla, aga konkreetne maksetaotlus puudub ainult 2 küla, siis võib toetuse saaja esitada kõiki 5 küla hõlmavad dokumendid (juhul kui tal pole esitada dokumente väiksemate etappide kohta). Toetuse välja maksete suurused ei sõltu kuludokumentidest, vaid lähtuvad liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arvust ning toetuse suurusest ühe aadressiobjekti kohta.

Eelnõu § 18 käsitleb toetuse väljamaksmist.

Lõige 1 sätestab, et toetust makstakse vastavalt juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektide arvule ning toetuse andmise otsuses sätestatud toetuse suurusele ühele aadressiobjektile passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomise eest. See tähendab, et mitte mingit ettemaksu toetuse saajale ei tehta, vaid toetust antakse vastavalt tehtud tööde mahule.

Lõige 2 sätestab, et toetus makstakse välja ainult nende asustusüksuste osas, kus juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu on valminud kogu asustusüksuse ulatuses vastavalt toetuse saaja poolt § 15 lõike 3 alusel Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud nimekirjale ja mis vastab §-s 6 sätestatud nõuetele ning kus kõigile soovijatele on ehitatud välja liitumine vastavalt §-s 16 sätestatud tingimustele. See tähendab, et kui toetuse saaja on otsustanud liitumise võimaluse luua ja teavitanud sellest nii aadressiobjektide omanikke ja kasutajaid ning Tehnilise Järelevalve Ametit, on ta kohustatud need liitumise võimalused välja ehitama ja ehitama liini nende aadressiobjektideni, mille omanikud või kasutajad on vastava taotluse õigeaegselt esitanud. Kui Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud aadressiobjektide nimekirja ja tegeliku olukorra vahel on erinevusi, siis antud asustusüksuse osas, kus puudused on leitud, toetust enne puuduste kõrvaldamist välja ei maksta. Juhul kui aadressiobjekti omanik või kasutaja on loobunud liitumise soovist, siis peab toetuse saaja esitama vastava informatsiooni Tehnilise Järelevalve Ametile ning viimase nõudmisel esitama ka liitumise soovist loobumise avaldus.

Lõige 3 ütleb, et toetus makstakse välja kahes osas. Punkti 1 kohaselt makstakse 80% toetuse andmise otsuses sätestatud toetuse suurusest ühele aadressiobjektile passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomise eest vastavalt §-le 17 pärast juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimist lõikes 2 nimetatud tingimustel. Ülejäänud 20% makstakse punkti 2 järgi pärast juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitumise võimaluse loomist kõigile toetuse andmise otsuses nimetatud aadressiobjektide arvule kõikides maakondades. Kaheosalise maksmise eesmärgiks on tagada see, et juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu saab algselt lubatud mahus ellu viidud. Kui passiivne lairibataristu on valminud vastavalt algselt lubatule (st kogu Eesti ulatuses märgitud aadressiobjektide arv, sh maakondades eraldi võetuna, on saanud liitumise võimaluse), siis saab toetuse saaja kätte viimase 20% kogu ettenähtud toetusest ehk 4 miljonit eurot (tingimusel, et toetus oli maksimaalne 20 miljonit eurot). Juhul, kui toetuse saaja jätab teatud osa algselt lubatud aadressiobjektide liitumise võimalusest ilma, siis seda viimast lõppmakset toetuse saaja ei saa. Kui kasvõi ühes maakonnas on üks aadressiobjekt

vähem, kui selle maakonna kohta toetuse saaja taotluses algselt lubati liitumise võimalus luua, jääb toetuse saaja ilma kogu 20% maksest terve sihtpiirkonna (st kõikide maakondade) osas.

Lõike 4 kohaselt viib Tehnilise Järelevalve Amet enne toetuse maksmist läbi §-s 19 sätestatud juurdepääsuvõrgu valmiduse kontrolli.

Lõike 5 kohaselt toimub toetuse väljamaksmine 30 tööpäeva jooksul alates juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmiduse kontrolli lõppemisest ja ainult nende asustusüksuste kohta, milles ei ilmnenud puudusi. Puudused võivad olla nii passiivse lairibataristu tehniliste tingimustega seonduvad puudused kui ka puudused, mis on selgunud seoses liitumise võimalustega (pole loodud ettenähtud arvul liitumise võimalusi) või liitumise väljaehitamisega (liitumine on jäänud välja ehitamata, kuigi liitumise võimalus on loodud ja aadressiobjekti omanik või kasutaja on esitanud taotluse toetuse saaja nõutud tähtajaks).

Lõige 6 sätestab, et nende asustusüksuste osas, kus juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmiduse kontrolli käigus ilmnes puudusi, makstakse toetus välja hiljemalt 60 tööpäeva pärast puuduste kõrvaldamist ja Tehnilise Järelevalve Ameti täiendavat kontrolli.

Eelnõu § 19 käsitleb juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmiduse kontrollimist.

Lõige 1 sätestab, et enne toetuse maksmist kontrollib Tehnilise Järelevalve Amet toetuse saajalt saadud dokumentatsiooni ja võib teostada kohapealset kontrolli, veendumaks juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimises vastavalt määruses sätestatud tingimustele ja toetuse maksetaotluses näidatud mahus. See tähendab, et Tehnilise Järelevalve Amet teostab kohapealset kontrolli juhuvaliku alusel ning ülejäänud juhtudel võib piirduda toetuse saaja esitatud dokumentatsiooni kontrollimisega. Samuti võib Tehnilise Järelevalve Amet lisaks § 17 lõikes 2 nimetatud dokumentidele küsida toetuse saajalt juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu tehniliste mõõtmiste protokolle. Tehniliste mõõtmiste protokollide esitamine ei ole vajalik koos toetuse maksmise taotlusega, vaid ainult Tehnilise Järelevalve Ameti küsimise korral konkreetsete asustusüksuste ja aadressiobjektide kohta. Neid protokolle küsitakse juhuvaliku alusel dokumentatsiooni kontrollimisel või kohapealse kontrolli teostamise eel või järel.

Lõike 2 järgi teavitab Tehnilise Järelevalve Amet kohapealse kontrolli korral toetuse saajat kohapealse kontrolli läbiviimise kohtadest ja ajakavast vähemalt 10 tööpäeva ette.

Lõike 3 kohaselt teostatakse kohapealne kontroll koos toetuse saaja esindajaga ja toetuse saajale tehniliste mõõtmiste teostajaga, kes tagab vajalikud mõõteseadmed. Toetuse saajale tehniliste mõõtmiste teostaja võib olla toetuse saaja palgatud kolmas osapool (ehitaja või omanikujärelevalve teostaja) või toetuse saaja ise, kui tal on olemas vastavad seadmed ja pädev personal.

Lõige 4 ütleb, et Tehnilise Järelevalve Amet teeb esitatud andmete ja kohapealse kontrolli tulemuste kohta kontrollakti, millega loetakse juurdepääsuvõrgu valmiduse kontroll lõppenuks.

Lõige 5 sätestab, et lõikes 4 nimetatud kontrollaktis fikseerib Tehnilise Järelevalve Amet käesolevas määruses sätestatud tingimustele mittevastavad ühendused ja muud selgunud mittevastavused, mis põhjustel asustusüksuses teostatud tööde eest toetust ei maksta, ja annab toetuse saajale mõistliku aja puuduste kõrvaldamiseks. Nagu eespool öeldud, siis selleks, et asustusüksuses tehtud tööde eest tervikuna toetus välja maksta, peab kogu asustusüksuses

passiivse lairibataristuga liitumise võimalused olema loodud vastavalt toetuse saaja esitatud infole ning liitumised ehitatud kõigile neile aadressiobjektidele, kes selleks taotluse esitasid ning kellele seda määruses ettenähtud tingimustel tegema pidi.

Eelnõu § 20 sisaldab ülemäärase toetuse tagasimaksmise sätteid.

Lõige 1 ütleb, et Tehnilise Järelevalve Amet rakendab toetusega ehitatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu osas järelevalvet selle ehitamisega seotud tulude ja kulude kohta ning mõistliku ülemäärase toetuse määra ületamise korral rakendab toetuse saaja suhtes tagasimaksekohustust. Tegemist on üldise grupierandi määruse artikli 52 lõikest 7 tuleneva kohustusega, mis ütleb, et kui ühele projektile antav toetus ületab 10 miljonit eurot, tuleb selline kohustus sisse viia. Sama kohustuse näeb ette ka lairiba suuniste punkt 78i. Kuna määruse eelnõuga toetatakse ainult juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamist ja mitte opereerimisega seotud kulusid, kehtib ka ülemäärase toetuse tagasimaksmise kohustus ainult ehitustegevusega seotud kulude ja tuludele. Ülemäärane toetus võib tekkida juhul, kui juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamine osutub algselt ettenähtust odavamaks, kuid varasemalt paika pandud ühe liitumise võimaluse loomise hinna alusel hüvitatakse kokkuvõttes rohkem kui minimaalselt vajalik oleks. Ka võib ülemäärane toetus tekkida juhul kui juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga liitub ennustatust rohkem lõppkasutajaid, kes tasuvad liitumiste eest kokkuvõttes suurema summa, kui algselt eeldatud oli.

Lõikes 2 sätestatakse mõistlikuks ülemäärase toetuse määraks abikõlblikus sihtpiirkonnas juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamisel ja aadressiobjektide liitumisel maksimaalselt 5 protsenti.

Kuna antud toetusmeetmega toetatakse ainult juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu ehitamist, siis on kohane lähtuda võrreldava statistika arvesse võtmisel ehitusettevõtjate kasumimäärasid (Statistikaameti andmebaas: <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=EH033>). Selle kohaselt on ehitusettevõtete keskmine ärikasumi määr tuludest 2005–2015 5% ja tehnovõrgutrasside ehitajatel 4%. Eelnevast tulenevalt ongi määratud mõistlikuks ülemäärase toetuse määraks 5%.

Lõige 3 selgitab täiendavalt, et lõikes 2 nimetatud mõistlikku ülemäärase toetuse määra arvestatakse toetuse kasutamise lepingus sätestatud tähtjaks valminud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu osas, võttes aluseks toetuse saaja tehtud investeeringud, § 18 alusel makstud toetuse ja aadressiobjektide liitumisest saadud tulud. Selle põhjendus on, et toetust antakse ühtsetel alustel kõikidele sihtpiirkonnas asuvatele aadressiobjektidele liitumise võimaluse loomiseks, kuid samal ajal koosneb sihtpiirkond väga erinevatest maakondadest, kus asustihedus ja liitumiste arv võib olulisel määral erineda. Alles pärast kogu juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimist on võimalik öelda, kas riigi antud toetus oli kokkuvõttes ülemäärane või mitte. Muid toetuse saaja tulusid ja kulusid arvesse ei võeta.

Lõige 4 sätestab lõikes 2 nimetatud mõistliku ülemäärase toetuse määra arvutamise valemi, milleks on:

$\dot{U}TM = (T - K) / K$, kus

$T = MT + LT$

$\dot{U}TM$ on ülemäärase toetuse määr

T on tulud

K on §-s 5 sätestatud toetatavate tegevuste kulud

MT on § 18 alusel makstud toetus
LT on lõppkasutajate makstud liitumistasud

Antud valemis kajastuv „lõppkasutajate makstud liitumistasud“ hõlmavad kõiki toetusmeetme abil rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristuga enne toetuse kasutamise lepingu lõpptähtaega liitunud aadressiobjektide omanike/kasutajate poolt toetuse saajale tasutud liitumistasusid, sh ka neid, mis on makstud peale passiivse lairibataristu valmimist konkreetses asustusüksuses ja teistel tingimustel, kui on sätestatud käesoleva määruse § 16 lõikes 1. Arvestuse aluseks on ainult need liitumistasud, mis on laekunud toetuse kasutamise lepingus märgitud lõpptähtajaks.

Lõige 5 kohustab toetuse saajat tagastama lõikes 2 nimetatud mõistlikku ülemäärast toetuse määra ületav summa riigieelarvesse 3 kuu jooksul pärast Tehnilise Järelevalve Ameti vastavat otsust.

6. peatükk (Tehnilise Järelevalve Ameti ja toetuse saaja õigused ning kohustused) koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 21 on sätestatud informatsiooni esitamise, kogumise ja avalikustamise sätted.

Lõige 1 kohustab Tehnilise Järelevalve Ametit looma toetuse andmise ja kasutamisega seotud info avaldamiseks avaliku konkursi veebilehe ja lõige 2 nimetab info, mis sellel veebilehel olema peab. Info avaldamise kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78 j. Lõige 3 täpsustab, et lõike 2 punktides 3–6 nimetatud informatsioon avalikustatakse pärast §-s 14 sätestatud toetuse kasutamise lepingu sõlmimist.

Eelnõu §-s 22 on kirjas Tehnilise Järelevalve Ameti õigused ja kohustused

Lõikes 1 on sätestatud Tehnilise Järelevalve Ameti õigused ja lõikes 2 kohustused. Kõik õigused ja kohustused aitavad kaasa käesoleva määruse eelnõus sätestatud nõuete järgimisele.

Eelnõu §-s 23 on kirjas toetuse saaja õigused ja kohustused

Lõike 1 alusel on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud konkursi tingimustes ning õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustuste täitmisega.

Lõikes 2 on sätestatud toetuse saaja kohustused. Kõik kohustused tulenevad määruses sätestatud nõuetest ning on vajalikud tagamaks käesoleva määruse eelnõus sätestatud nõuete järgimine. Üks kõige olulisemaid sätteid lõikes 2 on kirjas punktis 4, mis kohustab toetuse saajat pakkuma kõigile sideettevõtjatele võrdsetel tingimustel hulgimüügitasandi juurdepääsu vähemalt 7 aasta jooksul pärast juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõplikku valmimist sihtpiirkonnas vastavalt §-le 24. Pärast nimetatud seitsmeaastast perioodi (mis tuleneb lairiba suunistest) toimub asjaomane regulatsioon konkurentsiseaduses ja elektroonilise side seaduses sätestatud üldistel alustel.

7. peatükk (Toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu kasutamise hinnakujundus) koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 24 on kirjas sideettevõtja hulгимүүгитасанди juurdepääs. Lõigetes 1 kuni 10 sätestatakse toetuse saaja kohustused toetusega ehitatavale juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule hulгимүүгитасанди juurdepääsu tingimuste kohta. Kõik need kohustused tulenevad üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest.

Lõige 1 kohustab toetuse saajat pakkuma teistele sideettevõtjatele toetusega rajatud lairibataristule juurdepääsu. Sellise juurdepääsu kohustuse eesmärgiks on tagada, et erinevad sideettevõtjad saaksid pakkuda jaetasandi sideteenuseid oma lõppkasutajatele, mis omakorda tagab lõppkasutajatele sideteenuste piisava valiku. Selle, mis ajast alates on juurdepääsuvõrgu passiivne lairiba taristu konkreetses asustusüksuses valminud, otsustab toetuse saaja, kuid see aeg ei saa olla hilisem Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud toetuse maksetaotlusest.

Lõige 2 kohustab toetuse saajat tegema oma kodulehel avalikult kättesaadavaks juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise eeldatava ajakava asustusüksuste ja nendes liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide täpsusega vähemalt järgneva 3 kuu perspektiivis. Selle kohustuse mõte on võimaldada nii lõppkasutajatel kui sideettevõtjatel võimalikult varakult saada teada juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu valmimise eeldatavast ajast asustusüksuste kaupa. Sideettevõtjatele annab see võimaluse alustada muid vajalikke ettevalmistusi teenuste pakkumiseks konkreetses piirkonnas või asustusüksuses. Lõppkasutajatele ja laiemale avalikkusele annab see ülevaate riigiabiga ehitatava juurdepääsuvõrgu edenemisest ning konkreetses asustusüksuses olevate aadressiobjektide omanikele või kasutajatele võimaluse kontrollida, kas nende aadressiobjekt on liitumise võimaluse saajate nimekirjas (seda siis lisaks kirja teel saadetavale teavitusele toetuses saaja poolt).

Lõige 3 kohustab toetuse saajat pakkuma teistele sideettevõtjatele juurdepääsu toetusega rajatud lairibataristule õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel. Eesmärk on tagada, et kõigil nimetatud lairibataristut kasutatavatel sideettevõtjatel (kaasa arvatud toetuse saaja) oleksid võrdsed tingimused jaeteenuste osutamiseks. Selleks peavad hulgitasandil olema ühetaolised juurdepääsu tehnilised tingimused, hinnad, juurdepääsuteenuste kvaliteet ja teave juurdepääsuteenuste kohta. Sätestatud on ka nõue, et hulgitasandi hinnad peavad olema kulupõhised. See tähendab, et hulgitasandi juurdepääsuhind tohib sisaldada ainult selle teenusega soetud kulusid ja mõistlikku kasumit. Kulupõhine hind ei välista üle-eestilisi ühetaolisi hindasid, kuna kulupõhise hinna määramise aluseks on kogu Eesti kulud ja kogu Eesti teenuste mahud, mis läbi saadaksegi üle-eestilise juurdepääsuteenuse kulupõhine keskmine hind. Sellise hulgitasandi kohustuse eesmärgiks on tagada jaetasandi lõppkasutajatele erinevate sideteenuste (sideteenuste pakkujate) valiku paljusus.

Lõige 4 sätestab seitsmeaastase perioodi, mille raames taotluse saaja peab lõikes 3 sätestatud tingimustel toetusega rajatud lairibataristule juurdepääsu pakkuma. See periood algab esimesest konkreetses piirkonnas (nt küla, vald) toetusega rajatud lairibataristu valmimisest ja lõpeb seitse aastat peale toetuse kasutamise lepingus sätestatud lõpptähtaega.

Lõige 5 sätestab, et toetusega rajatud lairibataristu koosseisus olevatele kaablikanaliseerimisele, postidele ja mastidele juurdepääs hulgitasandil ei tohi olla ajaliselt piiratud ehk siin ei kehti lõikes 4 esitatud seitsmeaastase perioodi piirang. Sellega tagatakse, et sideettevõtjatel on toetusega rajatud lairibataristu piirkondades võimalik määramata tähtaja jooksul oma sidevõrku arendada väiksemate kuludega, kui enne nimetatud lairibataristu valmimist. Selline kohustus tuleneb üldise grupierandi määruse artikli 52 §-st 5.

Lõige 6 sätestab, et toetuse saaja peab avaldama hulgitasandi juurdepääsutingimused ja hinnad 3 kuud peale toetuse kasutamise lepingu sõlmimist Tehnilise Järelevalve Ametiga (määruse § 14). Eesmärgiks on anda teistele sideettevõtjatele võimalikult varakult piisavalt teavet rajatava lairibataristu ulatuse, juurdepääsutingimuse ja hindade kohta, mis võimaldaks neil planeerida jaetasandi sideteenuseid toetusega rajatavates lairibataristu piirkondades. See tagab lõppkasutajatele võimaluse saada kohe peale lairibataristu valmimist võimalikult suures valikus erinevate sideettevõtjate jaetasandi sideteenuseid. Samuti tagab selline varajane tingimuste esitamise kohustus, et huvitatud sideettevõtjatel on piisavalt aega analüüsida, kas pakutavate hulgitasandile juurdepääsutingimuste ja hindadega on realselt võimalik jaetasandi sideteenuseid pakkuda, ning vajadusel saab Tehnilise Järelevalve Amet varakult sekkuda (määruse § 27), et vältida ebamõistlikest hulgitasandile juurdepääsutingimustest või -hindadest tulenevaid konkurentsiprobleeme või kahjusid lõppkasutajatele. Loomulikult selles lõikes sätestatud kohustus seda, et 3 kuud pärast toetuse kasutamise lepingut avaldatud hindu ei tohiks tulevikus vajadusel korrigeerida.

Lõige 7 sätestab tähtaja (kaks nädalat), mille jooksul toetuse saaja peab peale vastava taotluse saamist pakkuma teisele sideettevõtjale juurdepääsu toetusega rajatud lairibataristule. Eesmärgiks on anda sideettevõtjatele selge ajaraam hulgitasandi juurdepääsu rakendamiseks, mis tagab sideettevõtjatele selged ja ühetaolised tingimused jaetasandi sideteenuste pakkumiste planeerimiseks.

Lõige 8 ütleb, et hulgimüügitasandi juurdepääsutingimused ja hinnad peavad sarnastel hulgitteenustel olema kogu abikõlblikus sihtpiirkonnas ühetaolised. Selle eesmärk on tagada jaeteenuste pakkumise võimalus kõikjal, kuhu toetuse abiga on lairibataristu rajatud. Ühetaolised hulgihinnad erinevates piirkondades võimaldavad sideettevõtjatel pakkuda lõppkasutajatele jaeteenuseid sama hinnakirja alusel erineva asustustihedusega piirkondades. Kaudselt tähendab see toetuse saaja jaoks tihedama asustustiheduse piirkondadest saadava tuluga hõredama asustusega piirkondade subsideerimist.

Lõike 9 kohaselt peab toetuse saaja, kui ta pakub lisaks hulgimüügitasandi sideteenustele ka jaeteenuseid lõppkasutajatele, pidama jae- ja hulgimüügitasandi sideteenuste osas eraldi raamatupidamisarvestust ning kajastama seal eraldi kõik kulud ja tulud, mis on seotud sihtpiirkonna juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu opereerimisega. Selline raamatupidamisarvestuse eraldi pidamine võimaldab toetuse andjal analüüsida, kas toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu kasutamisel koheldakse kõiki osapooli võrdsel alusel.

Lõige 10 sätestab, et toetusega ehitatud juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule määratud juurdepääsukohustused ja -tingimused kehtivad ka juurdepääsuvõrgu omaniku, operaatori või muu osapoolle vahetumise korral. See tähendab, et kohustused on eelkõige seotud juurdepääsuvõrguga, mis on toetusega rajatud, mitte võrku hiljem omava või opereeriva juriidilise isikuga, kelleks ei pruugi ilmtingimata jääda toetuse saaja. Ka see kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78g.

Eelnõu §-s 25 sätestatakse hulgimüügitasandi tingimused ja hinnad.

Lõike 1 kohaselt kontrollib Tehnilise Järelevalve Amet hulgimüügitasandi juurdepääsutingimuste ja -hindade vastavust käesolevale määrusele. Nimetatud kontrolli võib Tehnilise Järelevalve Amet viia läbi omal algatusel või määruse §-st 28 tulenevate vaidluste korral.

Lõike 2 kohaselt lähtub Tehnilise Järelevalve Amet hulгимүүgitasandi juurdepääsutingimuste ja -hindade kontrollimisel põhimõttest, et need peavad teenima efektiivse ja pideva konkurentsi huvi ja suurendama tarbijate kasu. Selleks võib Tehnilise Järelevalve Amet arvestada ka hindu, mis on kasutusel teistel võrreldavatel turgudel. Eesmärk on tagada, et toetusega rajatud lairibataristule juurdepääsutingimused ja -hinnad hulgitasandil oleks tasemel, mis võimaldavad nimetatud hulgitteenuse kaudu pakkuda sideettevõtjatel lõppkasutajale jaeteenuseid, mis oleksid sarnaste tingimuste ja hindadega teiste Eesti piirkondades osutatavate jaetasandi sideteenustega. Selleks võib Tehnilise Järelevalve Amet võrrelda nimetatud hulgitasandi juurdepääsutingimusi ja -hindasid teiste sarnaste hulgitasandi teenuste hindadega, samuti jaetasandi sideteenuste hindadega ning vajadusel kontrollida teenuse hinnaarvestusse kaasatud kulusid.

Lõige 3 lubab Tehnilise Järelevalve Ametil kehtestada toetuse saajale hulгимүүgitasandi juurdepääsukulude ja -hindadega seotud kohustusi, sh kuludele orienteerituse ja kuluarvestussüsteemiga seotud kohustusi, kui ta on tuvastanud, et hinnad on ülemäära kõrgel tasemel, moonutavad konkurentsi või kahjustavad lõppkasutajate huve. Selliseid kulude ja hindadega seotud kohustusi rakendatakse eelkõige juhul, kui hindade kontrollimisel selgub, et rakendatava hulgitasandi juurdepääsuhinnaga ei ole võimalik osutada lõppkasutajale jaeteenuseid, mis oleksid sarnaste hindadega teiste Eesti piirkondades osutatavate jaetasandi sideteenustega. Kuludega seotud kohustus võib näiteks seisneda teenuse hinnas sisalduvate kululiikide määratlemises. Hindadega seotud kohustus võib näiteks seisneda rakendatava hinna ülempiiri määramises.

Kõik need § 27 kohustused tulenevad üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest ning nende eesmärk on tagada õiglane hinnastamine sellisel tasemel, mis võimaldab pakkuda lairibateenuseid sarnaste jaehindadega, nagu on konkurentsitihedamates piirkondades.

Eelnõu §-s 26 on kirjas vaidluste lahendamise sätted.

Lõige 1 ütleb, et kui peatükis 6 sätestatud õiguste ja kohustustega seoses tekib toetuse saaja ja juurdepääsu taotleva sideettevõtja vahel vaidlus, on mõlemal poolel õigus pöörduda seisukoha saamiseks Tehnilise Järelevalve Ameti poole. Eesmärgiks on pakkuda võimalike vaidluste korral pädeva asutuse poolt tuge leidmaks probleemidele võimalikult läbipaistev, asjakohane ja õiglane lahendus. Üldise grupierandi määruse artikli 52 § 6 sätestab, et riigi reguleeriva asutusega konsulteeritakse juurdepääsutingimuste üle (sh hinnakujundus) ja juhul, kui tekib vaidlus juurdepääsu soovijate ja toetust saanud võrguoperaatori vahel. Loomulikult ei välista see osapoolte pöördumist oma õiguste kaitseks ja õiglase lahenduse saamiseks kohtusse.

Lõike 2 kohaselt koostab Tehnilise Järelevalve Amet vaidlusaluste küsimuste osas seisukoha kahe kuu jooksul kirjaliku avalduse saamisest arvates. Põhjendatud juhul võib Tehnilise Järelevalve Amet pikendada seisukoha koostamise aega mõistliku aja võrra. Seisukoha koostamise tähtaeg on sätestatud, et tagada vaidlusalustes küsimustes kiire lahenduse leidmine ja see, et vaidluste tekkimine viivitaks võimalikult vähe lõppkasutajatele sideteenuste pakkumist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kuna määruse eelnõu eesmärk on toetada riigieelarve vahenditest juurdepääsuvõrkude passiivse lairibataristu rajamist turutõrkepiirkondades, on vajalik analüüsida määruse eelnõu

vastavust ELis kehtivatele riigiabi reeglitele. Toetusmeetme raames antav toetus on riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõigete 1 ja 3 tähenduses.

Määruse eelnõu lähtub üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest. Üldise grupierandi määruse artikli 52 alusel võib lairibataristu väljaehitamiseks anda investeerimisabi, kui täidetud on üldise grupierandi määrukses sätestatud tingimused.

Üldise grupierandi määrust ei kohaldata lairibataristule antava abi suhtes, kui see ületab künnise 70 miljonit eurot projekti kohta (artikkel 4 § 1 punkt y). Määruse alusel korraldatava avaliku konkursi ja selle raames välja valitava projekti eelduslik riigipoolne toetus aastatel 2018 ja 2019 on kokku 20 miljonit eurot.

Üldise grupierandi määruse järgi võib riik toetada järgmiste kulude tegemist:

- passiivse lairibataristu kasutuselevõtu investeringukulud;
- lairiba taristuga seonduvate tsiviilehitustööde investeringukulud;
- lairiba põhivõrgu/lairiba järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu investeringukulud.

Kuigi juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu investeringukulude all võib toetust anda ka aktiivseadmete (optilised süsteemid, WDMA (*Wavelength Division Multiple Access*), ruuterid jne) paigaldamiseks¹², siis käesoleva määruse alusel seda ei toetata. Eesmärk on toetada ainult juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamist ning sideettevõtjad, kes selle juurdepääsuvõrgu kaudu lõppkasutajatele teenuseid pakkuda tahavad, vastutavad ise oma seadmete paigaldamise eest vastavalt oma võrgu tehnilisele ülesehitusele.

Samuti peab üldise grupierandi määruse alusel olema investering tehtud piirkonda, kus sama kategooria (tavalise lairibavõrgu või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu) taristu puudub ja kus sellist taristut kavandatava abimeetme avaldamisele järgneva kolme aasta jooksul kommertsalustel tõenäoliselt välja ei arendata ja mida kontrollitakse ka avatud avaliku konsultatsiooni teel.

Samuti peab abi eraldamine toimuma avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva konkursi teel, järgides tehnoloogia neutraalsuse põhimõtet.

Üldise grupierandi määruse kohaselt peab abi saav operaator pakkuma toetuse abil ehitatud juurdepääsuvõrgus võimalikult laia aktiivset ja passiivset hulgimüügitasandi juurdepääsu õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel ning järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu puhul füüsilist teenuste eraldamist.

Ka peab operaatori pakutav hulgimüügitasandi juurdepääsuhind põhinema riikliku reguleeriva asutuse määratud hinnakujunduspõhimõtetel ja liikmesriigi või ELi võrreldavates, konkurentsivõimelisemates piirkondades kehtivatel võrdlushindadel.

Kui projektile antav abisumma ületab 10 miljonit eurot, on liikmesriigid kohustatud kehtestama järelevalve- ja tagasimaksemehhanismi.

Lairiba suunised annavad peatükis 2.5 ülevaate tingimustest, millele iga abimeede peab vastama. Abi kuulutatakse siseturuga kokkusobimatuks, kui üks järgmistest tingimustest on täitma. Nendeks tingimusteks on:

¹² Vt GBER KKK küsimus nr 219

(http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/practical_guide_gber_en.pdf)

- 1) kaasaaitamine üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele;
- 2) turutõrgetest või olulisest ebavõrdsusest tulenev turu toimimatus;
- 3) riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus ja meetme ülesehitus;
- 4) stimuleeriva mõju olemasolu;
- 5) abi piirdub minimaalselt hädavajalikuga;
- 6) negatiivsed kõrvalmõjud on piiratud;
- 7) läbipaistvus;
- 8) kogu abimeetme tasakaalustamine ja kokkusobivustingimused konkurentsimoontonuse piiramiseks.

Alljärgnevalt on selgitatud kõik eelnimetatud punktid koos põhjendustega, miks käesoleva meetme määruse eelnõus ettenähtud riigiabi on lubatav.

1) Kaasaaitamine üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele

Lairibaühendus on strateegilise tähtsusega Euroopa kõigi majandussektorite kasvu ja innovatsiooni ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast. Strateegias „Euroopa 2020“¹³ rõhutatakse lairibaühenduse kasutuselevõtu olulisust ELi tuleva aastakümne kasvustrateegia osana ja püstitatakse lairibaühenduse kaugeleulatuvaid arengueesmärke. Strateegia „Euroopa 2020“ eesmärk on tagada kõikidele eurooplastele lairibaühendus 2013. aastaks ja püüda tagada, et 2020. aastaks:

- on kõikidel eurooplastel juurdepääs veelgi kiiremale internetiühendusele (30 Mbit/s või kiirem) ja
- 50% või enamal Euroopa kodumajapidamisel on juurdepääs kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele.

Eesti infoühiskonna arengukava 2020¹⁴ seab järgmised riigisisese eesmärgid:

30 Mbit/s kiirusega interneti kättesaadavus¹⁵ kõigi Eesti elanike jaoks:

- Kaabliga interneti kättesaadavus kõigile majapidamistele
Algtase: 61% (2012) → sihttase: 100% (2020)
- Mobiilise interneti kättesaadavus kogu Eesti territooriumil
Algtase: 34% (2013) → sihttase: 80% (2020)

100 Mbit/s või suurema kiirusega interneti kasutamise osakaal¹⁶

Algtase: 3,6% (2012) → sihttase: 60% (2020)

Septembris 2016 tuli Euroopa Komisjon välja uute eesmärkidega aastaks 2025, mille kohaselt peaks kõigil Euroopa majapidamistel nii maa- kui ka linnapiirkondades olema internetiühendus kiirusega vähemalt 100 Mbit/s (allalink), mida saab suurendada gigabiti kiiruseni.

Viimaste ELi tasandi võrdlusandmete kohaselt juunist 2016 on Eestis fikseeritud internetiühenduste lepinguid kiirusega 30 Mbit/s või enam 31,1% kõikidest fikseeritud ühenduste lepingutest. ELi keskmine on 36,9%.

Kiirusega 100 Mbit/s või enam on 8,53% kõikidest Eesti fikseeritud ühenduste lepingutest, samas kui ELi keskmine on 15,5%. Tehnilise Järelevalve Ameti kõige viimased andmed 2016.

¹³ Lk 14 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:ET:PDF>

¹⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infoühiskonna_arengukava.pdf

¹⁵ Kättesaadavus tähendab internetiühendusega kaetust ehk on loodud võimalus liituda kiire internetiga (vähemalt 30 Mbit/s)

¹⁶ 100 Mbit/s ja suurema kiirusega kaabliga internetiühenduste kasutuslepingute osakaal

aasta detsembri seisuga annavad Eesti tulemuseks juba 11%. Need andmed kajastuvad aga ELi üleses võrdluses alles 2017. aasta andmetes.

Tehnilise Järelevalve Ameti hinnangul oli 2016. aasta lõpu seisuga kõikide majapidamiste hulgas (nii linnad kui maapiirkonnad) 100 Mbit/s ja suurema kiirusega fikseeritud interneti ühenduse kasutamise võimalus üle 300 000 majapidamisel. Kokku on Eestis majapidamisi (kortereid, eramaju jne) ca 545 000, seega ca 55%-l neist oleks võimalik kasutada 100 Mbit/s ja kiiremat internetiühendust.

Olukord linnades ja kortermajades on üldiselt hea. Kuid suuremat abi vajavad maapiirkondades asuvad majapidamised, kuhu turutingimustel kiiret ja ülikiiret lairiba võimaldavad juurdepääsuvõrgud ei jõua.

2) Turutõrgetest või olulisest ebavõrdsusest tulenev turu toimimatus

Erasektor investeerib fikseeritud võrkudesse enamasti tiheasustuse piirkondades, eelkõige linnades ja kortermajade piirkondades, kuna seal on ühikukulu ühe liituja kohta oluliselt väiksem kui hajaasustusega piirkondades. 2016. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud analüüsi „Kiire interneti ühenduste („viimase miili“) rajamise analüüs ja ettepanekud“¹⁷ kohaselt võib öelda, et ca 70% Eesti majapidamistest asuvad kortermajades ning neil üldjuhul interneti kättesaadavusega probleeme ei ole.

Majapidamistest 15% moodustavad linnade ja nende lähiümbruse eramurajoonid, kus püsiühendused baseeruvad paljuski vaskaablitel (Pirita, Nõmme jne) või siis puuduvad üldse või on vähesel määral fiiberoptikaga varustatud (uemad eramurajoonid, kus fiiberoptika olemasolu on sõltunud arendaja otsustest).

Kõige probleemsem ja suurem turutõrge asub hajaasustusega maamajade hulgas, mis moodustavad 15% (80 000 maja) kogu majapidamistest ning nende jaoks kiirete püsiühenduste loomine on sideettevõtjatele majanduslikult ebaotstarbekas ning erasektor on maapiirkondades pigem keskendunud mobiilse interneti pakkumisele, mis vaatamata headele mõõtmistulemustele ei garanteeri igale kasutajale kindlat kiirust igal ajahetkel.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud analüüsi kohaselt oleks hajaasustusega maamajadele fiiberoptiliste ühenduste ehitamise hinnaks 360 kuni 410 miljonit eurot, st 4500–5125 eurot maja kohta (kaabli paigaldamisel maasse). Turumajanduslikel tingimustel on võimalik sellest leida ca 800 eurot (300 € majapidamiselt, 500 € sideettevõttelt), aga puudu oleks jätkuvalt 3700–4325 eurot.

Kui kasutada laialdasemalt olemasolevaid elektri- ja tänavavalgustuse poste, siis oleks hinnanguliselt võimalik kulusid vähendada rohkem kui kolmandiku võrra vahemikku 160 kuni 200 miljonit eurot. Kuid kuna elektrikostidele paigaldamine pole senimaani olnud väga laialdane, siis võivad need numbrid tööde elluviimisel muutuda vastavalt saadavale praktikale.

3) Riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus ja meetme ülesehitus

Euroopa Komisjon innustab liikmesriike töötama välja riiklikke programme ning vältima erinevate toetusmeetmete dubleerimist. Samuti peaks keskselt andma selgeid suuniseid riigiabiga rahastatavate lairibaprojektide rakendamiseks.

¹⁷https://www.mkm.ee/sites/default/files/kiire_interneti_uhenduste_viimase_miili_analuus_ja_ettepanekud.pdf

Eesti on juba aastast 2009 arendanud kogu riiki hõlmavat programmi, mille käigus on ELi struktuurifondide raha toel rajatud kogu Eestit katvat lairiba baasvõrku, mis on loonud eeldused kiiret internetiühendust võimaldavate juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks turutõrke piirkondades. Juurdepääsuvõrkudeks on nii fikseeritud võrgud (ehk kaabliga) kui raadiovõrgud (mobiilside, fikseeritud raadiolinkid jne). Paljuski tänu baasvõrgu arendamisele on Eestis kiire mobiilse interneti kättesaadavus heal tasemel, kuna andmeliiklus on võimalik kiiresti suunata fiiberoptilisse võrku ning vältida varasemalt pudelikaelaks kujunema hakanud mobiilside maste ühendanud raadiolinkide vähest läbilaskevõimet. Kuid mobiilse interneti peamine probleem seisneb selles, et tegemist on jagatud ressursiga, mille kiirus ühe kasutaja kohta sõltub kasutajate arvust ühe masti piirkonnas. Just sellest tulenevalt ei garanteeri ükski Eesti mobiilside operaator mahupiiranguta pakutavate koduinterneti teenuste miinimumkiirusi.

Käesoleva määruse alusel korraldatava avaliku konkursi eesmärk on panustada juurdepääsuvõrkude rajamisse neis piirkondades ja asustusüksustes, kus seda praegu turutingimustel ei ehitata.

Avalik konkurss on kogu riiki hõlmav ning lähtub kõigi piirkondade puhul samadest põhimõtetest. Samuti ei dubleeri ta ühtegi teist toetusmeedet.

4) Stimuleeriva mõju olemasolu

Stimuleeriva mõju olemasolu tõendamiseks peab selgitama välja, kas asjaomane investeerimine lairibavõrku oleks toimunud sama kiiresti ka ilma riigiabita.

Selle mõju välja selgitamiseks viis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koos Tehnilise Järelevalve Ametiga vahemikus 22.12.2017 kuni 16.02.2018 läbi avaliku konsultatsiooni, mille käigus selgitati välja need piirkonnad, kus sideettevõtjatel on huvi turutingimustel 5 aasta jooksul juurdepääsuvõrke ehitada.

5) Abi piirdub minimaalselt hädavajalikuga

See tähendab, et riigiabi tuleb anda nii vähe kui võimalik ning ainult seal, kus see ei moonuta konkurentsi. Käesolev meede ja toetuse saamiseks vajalikud tingimused ja tegevused (avalik konsultatsioon sideettevõtjate plaanide kaardistamiseks, avaliku konkursi korraldamine) garanteerivad võimalikult suures ulatuses, et abi piirduks minimaalselt hädavajalikuga.

6) Negatiivsed kõrvalmõjud on piiratud

Negatiivsete kõrvalmõjudena käsitletakse riigiabi andmise mõjusid konkurentstile. Kui konkurendid näevad, et nende varasemad tulud riigiabi andmise tagajärjel vähenevad, võivad nad edasistest investeringutest loobuda. Samuti mõjub konkurentstile negatiivselt, kui riigiabi antakse juba niigi juhtivat turupositsiooni omavale ettevõttele. Kavandatav toetusmeede on mõeldud ainult nendele piirkondadele, kus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk puudub ning kus sideettevõtjad ise sellise võrgu ehitamiseks 5 aasta jooksul investeerida ei soovi. Lisaks kehtib abi saajale range kohustus tagada õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel hulgimüügitasandi juurdepääs rajatavale võrgule. Juhul kui avaliku konkursi võidab juhtivat turupositsiooni omav ettevõtte, kes ise pakub lõppkasutajatele sideteenuseid ka jaetasandil, nähakse ette kohustus tagada läbipaistvus raamatupidamises ja muud asjakohased meetmed.

7) Läbipaistvus

Läbipaistvuse all peab Euroopa Komisjon silmas üksikasjalikku kaardistamist ja katvuse analüüsi, avalikku konsulteerimist, konkurentsipõhist valikumenetlust, majanduslikult parimat pakkumist, tehnoloogia neutraalsust, olemasoleva taristu kasutamist, hulgimüügitasandi

juurdepääsu ja selle hinnakujundust, järelevalvet ja tagasimaksemehhanismi, läbipaistvust ning aruandlust. Plaanitava toetusmeetme elluviimisel on kavas järgida kõiki neid põhimõtteid.

8) Kogu abimeetme tasakaalustamine ja kokkusobivustingimused konkurentsimoontonutuse piiramiseks

See tähendab, et riigiabi mõjude üldine tasakaal oleks positiivne. Abi peab näitama positiivset mõju ehk toimuma peab muutus, mida soovitakse saavutada ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks ning millist poleks toimunud ilma riigi rahalise toetuseta. Lairibasektoris on abi tulemuseks uue taristu kasutuselevõtmine, mida muidu ei toimuks, ja seega täiendava võimsuse ja kiiruse, madalamate hindade, kõrgema kvaliteedi ja innovatsiooni turule toomine ning parema valiku tagamine tarbijale.

Subsideeritav võrk peaks suutma tagada hüppelise muutuse lairibaühenduse kättesaadavuses. Hüppelist muutust võib näha, kui riigi sekkumise tulemusena:

- valitud pakkuja teeb märkimisväärseid uusi investeeringuid lairibavõrku ja
- subsideeritud taristu toob turule märkimisväärseid uusi võimalusi lairibaühenduse kättesaadavuse ja võimsuse, kiiruste ja konkurentsi mõttes.

Planeeritav avalik konkurss järgib kõiki juhiseid abimeetme tasakaalustamiseks ja konkurentsimoontonutuste piiramiseks. Toetatavate tegevuste abikõlblikuks sihtpiirkonnaks on need aadressiobjektid, kus puudub järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk ja kuhu seda ka 5 aasta jooksul sideettevõtjad turutingimustel ei plaani ehitada.

4. Määruse mõjud

Järgnevalt on analüüsitud määruse mõjusid vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. detsembril 2011. aastal vastu võetud määrusele nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“.

Sotsiaalne, sh demograafiline mõju

Toetusmeede omab sotsiaalsest ja demograafilisest aspektist positiivset mõju. Kiiret ja ülikiiret lairibateenust võimaldava juurdepääsuvõrgu ehitus maapiirkondades loob aluse innovatsiooniks ja uute teenuste tekkeks nii tervishoiu, hariduse kui kultuuri valdkonnas. Samuti loob stabiilne ja suure kiirusega lairibaühendus võimaluse kaugtöö tegemiseks. Lairibaühenduse olemasolu loob kõikidele elanikkonna gruppidele hakkamasaamiseks paremad võimalused.

Mõju riigi julgeolekule ja välissuhtele

Toetusmeetmel puudub otsene mõju riigi julgeolekule ja välissuhtele.

Mõju majandusele

Toetusmeetme mõju majandusele on positiivne. Internetiühenduse olemasolu on tänapäeval majandustegevuses vältimatu vajadus. Maapiirkondades on asustustihedusest tulenevalt seni tehtud suhteliselt vähe investeeringuid stabiilset ja suure kiirusega lairibaühendust pakkuvatesse lairibavõrkudesse. Nende investeeringute puudumise tõttu on maapiirkondades asuvad leibkonnad ja ettevõtte olnud kehvas konkurentsiosukorras. Toetusmeede aitab kaasa selle erinevuse vähendamisele.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale

Toetusmeede ei mõjuta otseselt elu- ja looduskeskkonda.

Mõju regionaalarengule

Toetuse abil rajatava juurdepääsuvõrgu mõju regionaalarengule on positiivne, suurendades nii elukvaliteeti kui ka maapiirkondade konkurentsivõimet. Antud toetusmeede on üle-eestiline ega eelisarenda üht või teist regiooni.

Mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele

Antud toetusmeede ei oma mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsute korraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Käesoleva määruse rakendamiseks loetakse avaliku konkursi välja kuulutamist, toetuse taotluste vastuvõtmist ja menetlemist koos toetuse saaja väljavalimisega ning hilisemat toetuse välja maksmist koos toetuse kasutamise järelevalvega. Kõiki eelloetletud tegevusi viib järgnevate aastate jooksul ellu Tehnilise Järelevalve Amet. Toetuse andmisega seoses tekib riigile kulu 20 miljonit eurot toetuse andmiseks toetuse saajale, millest 10 miljonit eurot on ette nähtud 2018. a riigieelarvega ja 10 miljonit eurot on kavandatud 2019. a riigieelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastati 5. aprillil 2018 esimest korda kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Maaeluministeriumile ja Rahandusministeriumile. Maaeluministerium kooskõlastas eelnõu märkusteta, kuid Rahandusministerium jättis eelnõu kooskõlastamata. Samuti esitati eelnõu arvamuse avaldamiseks Konkurentsiametile, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning Eesti Elektritööstuse Liidule.

Teistkordselt edastati eelnõu Rahandusministeriumile kooskõlastamiseks 21. mail 2018 ning teadmiseks kõigile esimesel kooskõlastusringil tagasisidet andnud osapooltele. Rahandusministerium kooskõlastas eelnõu. Samuti saabus täiendavaid ettepanekuid Eesti Elektritööstuse Liidult. Teistkordselt kooskõlastamisele saadetud eelnõule saabunud ettepanekud ja nendega arvestamise/mittearvestamise põhjused on seletuskirja lisan.

Lisa. Ettepanekutega arvestamise tabel